

Muistio

3.10.2025

VN/4728/2025
VN/4728/2025-OKM-60

Ehdotus opetus- ja kulttuuriministeriön asetukseksi ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista

1 Johdanto ja asian tausta

Opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista (1244/2020) tuli voimaan 1.1.2021. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmää uudistettiin opetus ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta annetulla lailla (1079/2024, jatkossa rahoituslain muuttamisesta annettu laki), joka vahvistettiin 30.12.2024. Muutos tulee voimaan 1.1.2026 ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelle 2026 myönnettävään rahoitukseen.

Lakimuutoksella lisätään ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän kannustavuutta siihen, että opiskelijat nykyistä paremmin suorittavat opintoja, valmistuvat ja valmistumisen jälkeen työllistyvät ja siirtyvät jatko-opintoihin. Opiskelijavuosiin perustuvaa rahoitusta vähennetään 70 prosentista 50 prosenttiin, tutkinnoista ja tutkinnon osien osaamispisteistä saatavaa osuutta kasvatetaan 20 prosentista 30 prosenttiin ja valmistumisen jälkeisen työllistymisen ja jatko-opintoihin (korkeakouluihin) siirtymisen osuutta kasvatetaan 18 prosenttiin. Loput 2 prosenttia rahoituksesta tulee opiskelija- ja työelämäpalautteesta, molemmista yksi prosentti. Samalla sekä rahoitusmallia että rahoituksen haku- ja päätösprosessia kevennetään. Rahoitusmallista karsitaan merkittävä määrä painotus- ja korotustekijöitä kertoimineen. Laskennallisessa rahoituksessa siirrytään kokonaisuudessaan käyttämään toteutuneita suoritteita. Näin myös opiskelijavuosirahoituksessa, jossa opetus- ja kulttuuriministeriön koulutuksen järjestäjien kuulemisen perusteella kohdentamat tavoitteelliset opiskelijavuodet korvataan toteutuneilla opiskelijavuosilla.

Oppivelvollisuuslain (1214/2020) 16 §:n mukaan maksuttomaan koulutukseen oikeutettujen opiskelijoiden toteutuneet opiskelijavuodet hyväksytään rahoituksen perusteeksi täysimääräisesti. Opiskelijoiden, jotka eivät kuulu oppivelvollisuuslain mukaisesti maksuttomuuden piiriin, opiskelijavuosille opetus- ja kulttuuriministeriö määrää koulutuksen järjestäjien järjestämislupiin rahoitukseen oikeuttavien toteutuneiden opiskelijavuosien enimmäismäärät.

Toteutuneisiin opiskelijavuosiin perustuvassa 50 prosentin osuudessa neljä viidesosaa eli 40 prosenttia laskennallisesta rahoituksesta tulee koulutuksen kustannusryhmien painotuksen sekä vaativan erityisen tuen ja majoituksen

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

korotuksen perusteella. Loppu yksi viidesosa eli 10 prosenttia laskennallisesta rahoituksesta tulee opiskelijan lähtötason mukaisella painotuksella.

Toteutuneita opiskelijavuosia painotetaan tutkintorakenteeseen kuuluvien eri tutkintojen, tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen ja työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen järjestäminen painokertoimilla, tutkintotyyppikertoimilla ja opiskelijan lähtötasokertoimilla. Toteutuneita opiskelijavuosia korotetaan lisäksi vaativan erityisen tuen järjestämisen kertoimilla sekä majoituksen järjestämisen kertoimilla.

Tutkinnoista ja tutkinnon osien osaamispisteiden rahoituksen 30 prosentin osuudessa valtaosa, noin neljä viidesosaa tulee tutkinnon osien osaamispisteiden perusteella ja loppu noin yksi viidesosa tutkintojen perusteella. Osuudet eivät ole kiinteitä, vaan vaihtelevat sen mukaan kuinka paljon suoritteista kunakin vuonna muodostuu pelkkiä tutkinnon osia suorittavien osaamispisteistä ja kuinka paljon koko tutkintoa suorittavien osaamispisteistä. Osaamispisteistä saa osaamispistettä kohden rahoitusta tasasuuruisesti riippumatta siitä, suorittaako koko tutkintoa vai pelkkiä tutkinnon osia tai mikä on pohjakoulutus. Koko tutkintojen rahoituksessa tutkintoja painotetaan kertoimella, joka perustuu tutkinnon suorittajan perusasteen jälkeiseen koulutukseen, onko suorittanut pelkän perusopetuksen tai ylioppilastutkinnon vai onko suorittanut ammatillisen tai sitä korkeamman tutkinnon. Tutkinnon ja tutkinnon osia suorittaneiden työllistymisestä ja jatko-opiskelusta korkeakoulussa rahoituksessa painotus on sen mukaan, onko ennen koulutusta ollut työllisenä vai ei. Koko tutkinnon ja tutkinnon osia suorittaneista työllistyneistä ja jatko-opiskelijoista rahoitusta saa yhtenäisin kriteerein.

Laskennallisen rahoituksen lisäksi rahoitusta kohdennetaan harkinnanvaraisena rahoituksena. Harkinnanvaraisena rahoituksena myönnetään eduskunnan päättämät kohdennukset ja lisäykset, strategisen kehittämisen rahoitus, koulutuksen järjestämiskustannuksiin liittyvistä syistä ja muista välttämättömistä tarpeista aiheutuvat rahoituksen korotukset sekä edellisen varainhoitovuoden korjaukset ja oikaisut. Valtion talousarviossa päätettäisiin eduskunnan päättämien kohdennusten ja lisäyksien sekä strategisen kehittämisen rahoituksen enimmäismäärät. Vankilaopetuksen ja urheilijoiden ammatillisen koulutuksen tukemiseen myönnettävä rahoitus on harkinnanvaraista rahoitusta. Niin laskennallinen kuin harkinnanvarainen rahoituskin ovat osa yleiskatteellista valtionosuusrahoitusta. Ammatillisessa koulutuksessa ei ole enää entisen lain mukaista valtionavustuksina jaettua strategiarahoitusta.

Ammatilliseen koulutukseen kohdennettava määräraha on talousarvioperusteinen. Koulutuksen järjestäjälle myönnettävä rahoitus vastaa koulutuksen järjestäjän suoritteiden suhteellista osuutta kaikkien koulutuksen järjestäjien suoritteista. Suoritteiden suhteelliset osuudet lasketaan kullekin rahoitusosiolle erikseen. Rahoitusosioita ovat opiskelijavuosien lähtötason painotuksen mukainen osio, opiskelijavuosien kustannusryhmän painotuksen sekä vaativan erityisen tuen ja majoituksen korotuksen mukainen osio, tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen mukainen osio, työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen mukainen osio sekä palautteissa opiskelijapalautteen aloituskyselyn mukainen, opiskelijapalautteen päättökyselyn mukainen, työelämäpalautteen työpaikkakyselyn mukainen ja työelämäpalautteen työpaikkaohjaajakyselyn mukainen osio.

2 Asetuksen pääasiallinen sisältö ja toimivalta

Asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista ehdotetaan kumottavan ja annettavan uudelleen 1.1.2026 alkaen. Asetuksenantovaltuus perustuu rahoituslain muuttamisesta annetun lain 32 a, 32 b, 32 c ja 32 d §:ään. Lain 32 a §:n 3 momentin mukaan perusrahoituksen määräytymisestä, painotuksesta ja laskennasta sekä opiskelija- ja työelämäpalautteen keräämisestä ja painotuksesta annetaan tarkempia säännöksiä opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Lain 32 b §:n 3 momentin mukaan opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä opiskelijan huomioimisesta rahoituksen perusteena. Lain 32 c §:n 5 momentin mukaan toteutuneiden opiskelijavuosien painotuksen laskennasta sekä 1 ja 2 momentissa säädettyjen perusteiden kertoimista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella. Lain 32 d §:n 4 momentin mukaan suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskentaperusteista säädetään opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella.

3 Yksityiskohtaiset perustelut

1 luku **Toteutuneet opiskelijavuodet, osaamispisteet ja tutkinnot sekä jatko-opiskelu ja työllistyminen**

Luku sisältäisi opiskelijavuoteen kuuluvien päivien määrittelyä koskevan säännöksen sekä perusrahoituksen laskentaan liittyviä säännöksiä lukuun ottamatta opiskelijapalautteen ja työelämäpalautteen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskentaa.

1 §. *Opiskelijavuoteen kuuluvat päivät.*

Pykälässä säädettäisiin opiskelijavuoteen kuuluvista päivistä. Rahoituslain 32 b §:n 1 momentin mukaan lähtökohtaisesti kaikki päivät opiskeluoikeuden alkamisesta päättymiseen luettaisiin opiskelijavuoteen kuuluviksi päiviksi, mukaan lukien viikonloput ja loma-ajat. Asetuksen 1 §:n 1 momentissa säädettäisiin kuitenkin nykytilaa vastaavasti loma-aikoja koskevasta poikkeuksesta.

Pykälän 1 momentin mukaan opiskelijavuoteen kuuluviksi päiviksi ei luettaisi heinäkuuhun kuuluvia päiviä, jos opiskelijan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa on tavoitteeksi sovittu koko tutkinnon, työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen tai tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen suorittaminen. Voimassa olevan säännöksen mukaan opiskelijavuoteen kuuluviksi päiviksi ei lueta koulutuksen järjestäjän päättämää yhtäjaksoisesti vähintään neljä viikkoa kestävää lomajaksoa siltä osin kuin loma-aika ylittää neljä viikkoa. Tämä on aiheuttanut koulutuksen järjestäjälle kannusteen lyhentää neljää viikkoa pidempiä lomia joko lisäämällä opetuksen tarjoamista lomaaikoina tai pilkkomalla lomat lyhyemmiksi jaksoiksi. Ehdotettu säännös turvaisi osaltaan opiskelijan oikeuden lomaan, sillä loman pitämättä jättämisestä ei nykyisestä poiketen kertyisi opiskelijavuoteen kuuluvia päiviä. Ehdotettu säännös ei ohjaisi opiskelijoiden lomien ajankohtaa, sillä kokovuotisesta opiskelusta kertyisi yhdentoista kuukauden verran opiskelijavuoteen kuuluvia päiviä riippumatta siitä, milloin lomia pidetään.

Pykälän 2 momentti vastaisi voimassa olevaan 2 momenttia. Momentin mukaan rahoituslain 32 b §:n 2 momentissa tarkoitettua opiskelupäiviä vastaavaa osuutta määriteltäessä säännönmukaiseen opiskeluviikkoon katsottaisiin kuuluvaksi viisi opiskelupäivää.

Jos opiskelijan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa olisi sovittu, että opiskelija opiskelee esimerkiksi yhtenä päivänä viikossa, olisi opiskelijavuoteen kuuluvien päivien laskennassa huomioon otettava osuus 1/5, eli opiskeluoikeuden alkamis- ja päättymispäivän väliseen aikaan kuuluvista päivistä otettaisiin huomioon 1/5. Jos opiskelija opiskelisi esimerkiksi yhden viikon kuukaudessa, opiskelijavuoteen kuuluvien päivien laskennassa osuus olisi 1/4. Jos opiskelija opiskelisi useassa erillisessä jaksossa, otettaisiin kuitenkin huomioon nämä erilliset jaksot kunkin jakson alkamis- ja päättymispäivän perusteella.

Sekä opiskeluoikeuden alkamis- ja päättymispäivätietojen lisäksi myös ehdotetun pykälän 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa opiskeluaikaa ja -päiviä koskevat tiedot saadaan Opetushallituksen ylläpitämän KOSKI-tietovarannon kautta. Koulutuksen järjestäjän tallentaa aloitus- ja päättymispäivän lisäksi myös opiskelijavuoteen kuuluvien päivien laskennassa huomioon otettava osuuden tästä ajasta. Koulutuksen järjestäjä määrittelee osuuden yllä kuvattujen periaatteiden mukaisesti. Jos opiskelija opiskelee useassa erillisessä jaksossa, KOSKI-tietovarantoon tallennetaan nämä erilliset jaksot ja opiskelijavuoteen kuuluvat päivät määritellään suoraan näiden jaksoiden keston perusteella.

Pykälän 2 momentissa olisi myös säännös siitä, milloin rahoituslain 32 b §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa opiskelupäivä katsotaan opiskelijavuoteen kuuluvaksi. Koulutuksen järjestäjän eri oppimisympäristöissä järjestämä tavoitteellinen ja ohjattu opiskelu voisi toteutua esimerkiksi lähi-, etä- ja monimuoto-opiskeluna. Eri oppimisympäristöjen osalta kyseeseen voisivat tulla myös sellaiset muut kuin koulutuksen järjestäjän itsensä ylläpitämät oppimisympäristöt, kuten esimerkiksi työpajat tai erilaiset tapahtumat, joissa koulutuksen järjestäjä vastaa opiskelijan ohjauksesta ja opetuksesta.

Opiskelijavuoteen kuuluvaan aikaan luettaisiin vain tavoitteellinen ja ohjattu opiskeluaika. Opiskelupäivälle ei asetettaisi mitään tuntimääriin perustuvaa rajaa, vaan koulutukseen osallistumisen ajallinen kesto voisi päivittäin vaihdella. Se, milloin opiskeluaika katsottaisiin tavoitteelliseksi ja ohjatuksi, määräytyisi henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovitun mukaisesti. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettussa ammatilliseen tehtävään valmistavassa koulutuksessa ei kaikilta osin laadita henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa, joten tältä osin opiskelijavuoteen luettava opiskeluaika määriteltäisiin muutoin sovitun perusteella. Lisäksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentissa tarkoitettussa muussa ammatillisessa koulutuksessa ei kaikilta osin laadita henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa, joten tältä osin opiskelijavuoteen luettava opiskeluaika määriteltäisiin muutoin sovitun perusteella. Muuta ammatillista koulutusta voi mainitun voimaantulosäännöksen nojalla järjestää 31.12.2028 asti.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (673/2017) 9 §:ssä säädetään henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan

merkittävistä tiedoista. Kyseisen säännöksen mukaan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkitään tutkintokoulutuksen tai muun tarvittavan osaamisen hankkimisen tavoitteet, sisällöt, opetus ja muut osaamisen hankkimisen tavat ja ajoittuminen. Henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkitään myös koulutussopimukseen perustuvassa koulutuksessa työpaikalla järjestettävän osaamisen hankkimisen ajoittuminen sekä oppisopimuskoulutuksessa osaamisen hankkimisen ajoittuminen koulutuksen järjestäjän osoittamissa muissa oppimisympäristöissä tapahtuvan osaamisen hankkimisen ja työpaikalla järjestettävän osaamisen hankkimisen osalta. Opintoihin voi kuulua myös täysin itsenäistä opiskelua tai verkko-opiskelua, joka on mahdollista suorittaa opiskelijan valitsemana ajankohtana. Opiskelijavuoteen kuuluvien päivien määrittely tehtäisiin tällöin henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovitun osaamisen hankkimisen ajoittumisen perusteella. Henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa sovittaisiin muun muassa verkko-opintojen suoritusajankohdasta.

Tutkinto tai tutkinnon osa on mahdollista suorittaa myös aiemmin hankitun osaamisen perusteella eli osallistumatta tutkintokoulutukseen. Tällöin koulutuksen järjestäjän tehtävänä on ainoastaan henkilökohtaistamisprosessi sekä näyttöjen järjestäminen, vastaanottaminen ja osaamisen arviointi. Suoraan näyttöihin menevän opiskelijan opiskelijavuoteen kuuluvien päivien määrittelyyn sovellettaisiin rahoituslain 32 b §:n 2 momenttia, koska opiskelija ei mainitun säännöksen sanamuodon mukaisesti opiskele kaikkina säännönmukaisina opiskelupäivinä. Opiskelija ei tällöin osallistu ollenkaan koulutuksen järjestäjän oppimisympäristöissä tai työpaikalla järjestettävään koulutukseen, joten opinnoista ei muodostu opiskelijavuoteen kuuluvia opiskelupäiviä. Opiskelijan tutkintosuoritukset sen sijaan otetaan huomioon tutkinnoista sekä työllistymisestä ja jatko-opiskelusta saatavassa rahoituksessa.

2 §. *Toteutuneiden opiskelijavuosien laskenta.*

Asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin ammatillisen koulutuksen rahoituksessa käytettävien toteutuneiden opiskelijavuosien painotuksesta sekä ajankohdasta, jolta opiskelijavuodet otetaan laskentaan. Opiskelijavuosien perusteella jaettavasta rahoituksesta 1/5 myönnettäisiin lähtötason painokertoimien perusteella ja 4/5 kustannusryhmän painokertoimien, muiden painokertoimien sekä vaativan erityisen tuen ja majoituksen korotuskertoimien perusteella. Muilla painokertoimilla tarkoitettaisiin 4 §:ssä säädettäviä tutkintotyyppin, työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen ja tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen sekä muun ammatillisen koulutuksen painokertoimia. Rahoituksen perusteena huomioitavat toteutuneet opiskelijavuodet saataisiin laskemalla toteutuneiden opiskelijavuosien keskiarvo varainhoitovuotta edeltänyttä vuotta edeltäneen vuoden heinäkuun 1 päivän ja varainhoitovuotta edeltäneen vuoden kesäkuun 30 päivän väliseltä ajalta sekä sitä vuotta aiemmalta vastaavalta ajanjaksolta.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain 26 §:ssä säädetään koulutuksen järjestäjän järjestämisluvasta tulevasta opiskelijavuosien enimmäismäärästä. Järjestämisluvassa määrätään rahoituslain 32 b §:ssä tarkoitettujen rahoituksen perusteena käytettävien opiskelijavuosien enimmäismäärästä. Enimmäismäärä koskee niiden opiskelijoiden opiskelijavuosia, jotka eivät ole oppivelvollisuuslain 16 §:n nojalla oikeutettuja maksuttomaan

koulutukseen Koulutuksen järjestäjän opiskelijavuosien enimmäisrajan mukaista opiskelijavuosimäärää suhteutettaisiin koulutuksen järjestäjän toteutuneiden opiskelijavuosien vuosikeskiarvoon. Jos toteutuneiden opiskelijavuosien määrä vuosikeskiarvo olisi suurempi kuin enimmäismäärä, enimmäismäärän mukainen opiskelijavuosimäärä jaettaisiin toteutuneiden opiskelijavuosien vuosikeskiarvolla, ja näin laskettu osamäärä toimisi kertoimena, jolla kerrotaisiin paino- ja korotuskertoimilla painotettuja opiskelijavuosia. Lisäksi järjestämisluvassa voidaan määrätä myös muista enimmäismääristä. Vaativan erityisen tuen korotuskertoimella painotettavien opiskelijavuosien enimmäismääriin sovelletaan vastaavaa laskentaa.

3 §. *Lähtötason painokertoimet.*

Asetuksen 3 §:ssä säädettäisiin lähtötason painokertoimista. Pykälän 1 momentin mukaan, jos opiskelija on oppivelvollisuuslain 16 §:n nojalla oikeutettu maksuttomaan koulutukseen, lähtötason painokerroin perustuisi perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetun perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden arvosanojen keskiarvoon. Jos opiskelija ei ole oikeutettu maksuttomaan koulutukseen, lähtötason painokerroin perustuisi opiskelijan perusasteen jälkeiseen koulutukseen sekä siihen opiskeleeko hän tutkintokoulutuksessa, tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa (1215/2020) tarkoitetussa tutkintoon valmentavassa koulutuksessa vai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa.

Perusopetuksen päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvolla tarkoitettaisiin äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen, vieraiden kielten, uskonnon tai elämäntutkimustiedon, historian, yhteiskuntaopin, matematiikan, fysiikan, kemian, biologian, terveystiedon ja maantiedon arvosanojen aritmeettista keskiarvoa. Keskiarvoa laskettaessa huomioitaisiin vain pakolliset oppiainesuoritukset, ja yksilöllisten oppiaineiden arvosanat (ns. tähtiarvosanat) huomioitaisiin arvosanana 5. Jos opiskelija on perusopetuksen päättötodistuksen saamisen jälkeen korottanut arvosanoja, otettaisiin korotetut arvosanat huomioon ammatillisen koulutuksen opiskeluoikeuden alkamishetkeen asti.

Pykälän 2 momentin mukaan lähtötason arvosanaan perustuvat painokertoimet olisivat 1) 0,52 arvosanojen keskiarvolla 9-10; 2) 0,56 arvosanojen keskiarvolla 8-8,99; 3) 0,71 arvosanojen keskiarvolla 7-7,99; 4) 1,26 arvosanojen keskiarvolla 6-6,99; 5) 3,03 arvosanojen keskiarvolla 5-5,99; 6) 2,0 arvosanatietojen puuttuessa.

Pykälän 3 momentin mukaan lähtötason perusasteen jälkeiseen koulutukseen perustuvat painokertoimet olisivat: 1) 0,25 opiskelija on ennen ammatillisen koulutuksen aloittamista suorittanut korkeakoulututkinnon; 2) 0,5 opiskelija on ennen ammatillisen koulutuksen aloittamista suorittanut muun tutkinnon kuin korkeakoulututkinnon; 3) 1,5 ei pohjakoulutusta, opiskelija opiskelee muussa koulutuksessa kuin 4 ja 5 kohdissa tarkoitetuissa koulutuksissa; 4) 2,0 ei pohjakoulutusta, opiskelija tutkintoon valmentavasta koulutuksesta annetun lain tarkoittamassa tutkintoon valmentavassa koulutuksessa; 5) 3,0 ei pohjakoulutusta, opiskelija työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa.

Kohdassa 2 tarkoitettaisiin esimerkiksi ylioppilastutkinnon suorittaneita tai ammatillisen tutkinnon suorittaneita.

Mitä parempi opiskelijan peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvo on, sitä pienemmällä kertoimella lähtötason mukaisia opiskelijavuosia painotettaisiin. Vastaavalla tavalla mitä korkeampi opiskelijan pohjakoulutus on, sen pienemmällä kertoimella opiskelijavuosia painotettaisiin. Ilman pohjakoulutusta olevien osalta painotettaisiin lisäksi valmentavan koulutuksen opiskelijoita korkeammalla kertoimella kuin tutkintokoulutuksen opiskelijoita. Maksuttomuuden piirissä olevien opiskelijoiden kertomien asettamisessa hyödynnettäisiin tutkintokoulutuksen aloittaneiden läpäisy tietoja, kuinka suuri osuus milläkin perusopetuksen päättötodistuksen keskiarvolla opiskelemaan tulleista on saanut ammatillisen tutkinnon suoritettua. Tätä tietoa käytettäisiin kuitenkin vain viitteellisesti. Kertoimet perustuisivat sekä maksuttomuuden että ei maksuttomuuden piirissä olevien osalta harkintaan.

Rahoituksessa käytettävät toteutuneet opiskelijavuodet lähtötason mukaan saadaan Opetushallituksen KOSKI-tietovarannosta. Lähtötason mukaisiin opiskelijavuositietoihin yhdistetään oppivelvollisuuslain mukaisten maksuttomaan opiskeluun oikeutettujen opiskelijoiden peruskoulun päättötodistuksen arvosanojen keskiarvotiedot. Muiden kuin maksuttomaan opiskeluun oikeutettujen osalta opiskelijavuositietoon yhdistetään tieto opiskelijoiden aikaisemmasta koulutuksesta. Pohjakoulutustieto saadaan Tilastokeskuksesta tutkintorekisteristä. Maksuttomuuden piirissä olevien arvosanatiedot saadaan kattavasti kaikilta opiskelijoilta, joilla on perusopetuksen päättötodistus. Sen sijaan ei maksuttomuuden piirissä olevien opiskelijoiden arvosanatietoja ei saada kattavasti. Toiseksi mitä kauemmin opiskelijan peruskoulun päättymisestä on kulunut, sitä vähemmän peruskoulun päättötodistuksella voi arvioida olevan merkitystä nykyhetken opiskelulle, enemmän merkitystä voi olla peruskoulun jälkeisillä opinnoilla.

Pykälän 3 momentin 3 kohdalla (1,5 ei pohjakoulutusta, opiskelija opiskelee muussa koulutuksessa kuin 4 ja 5 kohdissa tarkoitetuissa koulutuksissa) tarkoitetaan tutkintokoulutusta, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettua ammatilliseen tehtävään valmistavaa koulutusta sekä lailla 1078/2024 muutetun ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:n 1 kohdassa tarkoitettua ammatillista osaamista syventävää tai täydentävää koulutusta, jonka tavoitteena ei ole tutkinnon sen osan suorittaminen. Voimaantulosäännöksessä tarkoitettua muuta ammatillista koulutusta voi järjestää 31.12.2028 asti.

4 §. *Kustannusryhmä- ja muut painokertoimet.*

Asetuksen 4 §:ssä säädettäisiin ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettuun tutkintorakenteeseen kuuluvien tutkintojen, valmentavan koulutuksen ja muun ammatillisen koulutuksen painokertoimista.

Pykälän 1 momentin mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 6 §:ssä tarkoitettuun tutkintorakenteeseen kuuluvat tutkinnot jaettaisiin kustannusryhmiin tutkinnon järjestämisestä aiheutuvien keskimääräisten kustannusten perusteella tämän asetuksen liitteen mukaisesti. Jos opiskelijan tavoitteena on suorittaa vain tutkinnon osa tai osia, tutkintokoulutuksen opiskelijavuoden kustannusryhmä määräytyisi sen tutkinnon mukaisesti, johon tutkinnon osat kuuluvat. Jos tutkinnon osat kuuluvat eri kustannusryhmiin, määräytyisi kustannusryhmä alimman kustannusryhmän mukaisesti, kuitenkin aina vähintään kustannusryhmän 2

mukaisesti. Pykälän 2 momentin mukaan kustannusryhmien painokertoimet olisivat 1) 0,19 kustannusryhmä 1; 2) 0,55 kustannusryhmä 2; 3) 0,90 kustannusryhmä 3; 4) 1,16 kustannusryhmä 4; 5) 1,64 kustannusryhmä 5; 6) 2,45 kustannusryhmä 6; 7) 4,19 kustannusryhmä 7.

Painokertoimilla otettaisiin nykyiseen tapaan huomioon eri tutkintojen ja koulutuksen järjestämisen väliset kustannuserot. Kustannusryhmiin sijoittaminen ja kustannusryhmien painokertoimet perustuisivat nykyiseen tapaan Opetushallituksen koulutuksen järjestäjiltä vuosittain keräämiin kustannustietoihin. Opetushallitus on kerännyt vuosittain ammatillisen koulutuksen kustannukset koulutuksen järjestäjiltä vuodesta 2018 lukien käytössä olleen rahoitusjärjestelmän tarpeiden mukaisesti. Näin kerättyjä tietoja voidaan käyttää myös uudessa vuoden 2026 rahoitukseen käyttöön tulevassa rahoitusjärjestelmässä. Välittömät opetuskustannukset ja tuotot on kerätty Tilastokeskuksen kansallisen koulutusluokitus 2016 koulutusalan, rahoitusjärjestelmän kustannusryhmittelyn ja tutkintotyyppien sekä oppisopimustiedon mukaisella seurantaryhmätasolla, yhteensä 32 eri seurantaryhmää.

Tutkinnot on sijoitettu seurantaryhmiin sen mukaan, mihin kustannusryhmään ja koulutusalaan ne kuuluvat. Lisäksi koulutuksen järjestäjäkohtaisesti on raportoitu kiinteistö-, majoitus-, ruokailu-, opintososiaaliset- ja muut koulutuksen järjestäjäkohtaiset yhteiset kustannukset. Tutkintojen sijoittamisessa seurantaryhmiin ei käytetä muuta harkintaa, vaan se perustuu edellä mainitulla tavalla kustannusryhmään ja Tilastokeskuksen ylläpitämään koulutusluokitukseen.

Tutkintojen jakautumisesta kustannusryhmiin säädettäisiin asetuksen liitteessä. Jokainen tutkinto sijoitettaisiin parhaiten sen kustannustasoa vastaavaan kustannusryhmään. Voimassa olevan tutkintokoulutuksen viiden kertoimen sijasta käytettäisiin seitsemää painotuskerrointa ja opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen kerroin poistuisi. Tutkintojen kustannusryhmiin sijoittuminen ja kustannusryhmien kertoimet perustuisivat vuoden 2023 kustannustietoihin. Voimassa olevan asetuksen kertoimet perustuvat vuosien 2018 ja 2019 kustannustietoihin. Samoin kuin tutkintojen sijoittamisessa ei ole tutkintojen arvottamista, niin myös kustannuskertoimet perustuisivat puhtaasti kustannustietoihin, ei muuhun koulutusten arvottamiseen. Kustannusryhmien mukainen painotus olisi käytössä vain toteutuneita opiskelijavuosia painotettaessa. Tutkintoja ja tutkinnon osien osaamispisteitä ei painotettaisi kustannusryhmäkertoimilla, kuten voimassa olevan asetuksen mukaan tehdään. Näin ollen koulutusten kustannuserot otettaisiin nykyisen 90 prosentin rahoitusosuuden (voimassa olevan asetuksen mukainen perusrahoitus ja suoritusrahoitus) sijasta huomioon vain 40 prosentin osuudessa (4/5 opiskelijavuosien perusteella myönnettävän perusrahoituksesta, jonka osuus on 50 prosenttia). Loppuosa 60 prosenttia olisi kustannusten näkökulmasta tasahintaista. Jotta 40 prosenttisuudella saataisiin aikaan sama kustannuksia tasaava vaikutus kuin mikä saatiin 90 prosentin osuudella, täytyisi kustannusryhmäkertoimien hajonnan kasvaa. Keskimääräistä (keskiarvo yksi) pienemmät kertoimet saisivat nykyistä pienempiä arvoja ja keskimääräistä suuremmat kertoimet nykyistä suurempia arvoja. Kyse olisi kuitenkin teknisestä muutoksesta, eikä näiltäkään osin muusta harkinnasta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin tutkintotyyppien painokertoimista. Perustutkintokoulutuksen ja työvoimakoulutuksena järjestetyn ammatti- ja

erikoisammattitutkintokoulutuksen painokerroin olisi 1,0. Muun ammatti- ja erikoisammattitutkintokoulutuksen kuin työvoimakoulutuksena järjestetyn ammatti- ja erikoisammattikoulutuksen painokerroin olisi 0,5. Kustannuksiin perustuvien painokertoimien lisäksi käytettään nykyiseen tapaan tutkintotyyppin mukaista kerrointa, jolla ammatti- ja erikoisammattitutkintojen rahoitusta alennetaan perustutkintoihin nähden. Siinä otettaisiin huomioon se, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa voidaan periä opiskelijamaksuja. Kerroin asetettaisiin siten, että kertoimen rahoitusta vähentävä vaikutus on samaa euromääräistä tasoa kuin kerroin on vähentänyt rahoitusta nykyisessä rahoitusmallissa. Koska työvoimakoulutuksena järjestetyissä ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa opiskelijamaksuja ei voida periä, olisi tällaisen koulutuksen painokerroin sama kuin perustutkinnoissa. Tutkintotyyppikertoimessa täytyisi ottaa vastaavalla tavalla kuin kustannusryhmäkertoimissa huomioon se, että tutkintotyyppikerrointa käytetään aikaisemman 90 prosentin rahoitusosuuden sijasta vain 40 prosentin rahoitusosuudessa.

Pykälän 4 momentin mukaan työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen ja tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen painokerroin olisi 3,02. Työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen ja tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen kertoimet perustuisivat vastaavalla tavalla vuoden 2023 kustannustietoihin. Niissä otettaisiin lisäksi huomioon korottuvana tekijänä se, ettei valmentavia koulutuksia rahoiteta tutkintojen, tutkinnon osien osaamispiteiden, työllistymisen ja jatko-opiskelun eikä opiskelija- ja työelämäpalautteiden perusteella.

Pykälän 5 momentin mukaan lailla 1078/2024 muutetun ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:n 1 kohdassa tarkoitetun ammatillista osaamista syventävän tai täydentävän koulutuksen, jonka tavoitteena ei ole tutkinnon sen osan suorittaminen, painokerroin olisi 0,55. Tätä muuta ammatillista koulutusta voidaan järjestää vuoden 2028 loppuun asti. Muun ammatillisen koulutuksen kerroin asetettaisiin voimassa olevan asetuksen mukaisesti kustannusryhmän kaksi tasoiseksi ja otettaisiin huomioon oikeus kerätä opiskelijamaksua sekä lisäksi se, ettei muussa ammatillisessa koulutuksessa voi saada rahoitusta muiden rahoitusosoiden kuin toteutuneiden opiskelijavuosien kautta. Koska työvoimakoulutuksena järjestetyssä muussa ammatillisessa koulutuksessa opiskelijamaksuja ei voida periä, olisi tällaisen koulutuksen painokerroin 1,10.

5 §. *Korotuskertoimet.*

Pykälässä säädettäisiin toteutuneiden opiskelijavuosien korotuskertoimista. Rahoituslain muuttamisesta annetun lain 32 c §:n mukaan toteutuneita opiskelijavuosia korotetaan vaativan erityisen tuen ja majoituksen korotuskertoimilla. Korotuskertoimet perustuisivat Opetushallituksen keräämiin vuoden 2023 kustannustietoihin. Vaativan erityisen tuen osalta varmistettaisiin lisäksi, että turvataan kustannuksia vastaava rahoitus.

Vaativan erityisen tuen korotusta muutettaisiin voimassa olevaan asetukseen nähden siten, että porrastus vammaiseen, vaikeasti vammaiseen sekä henkilökohtaista avustajaa tarvitsevaan vammaiseen korvattaisiin porrastuksella tutkintokoulutuksessa, tutkintoon valmentavassa koulutuksessa sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa olevaan opiskelijaan.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 65 §:ssä tarkoitetun vaativan erityisen tuen järjestämisen korotuskertoimet olisivat:

- 1) tutkintokoulutuksessa 5,61;
- 2) tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa 5,13;
- 3) työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa 8,21.

Pykälän 2 momentin mukaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 103 §:ssä tarkoitetun majoituksen järjestämisen korotuskerroin olisi 0,95.

Sisäoppilaitosmuotoisessa koulutuksessa korotuskerroin olisi kuitenkin 1,12 ja vaativan erityisen tuen yhteydessä järjestettävän majoituksen korotuskerroin olisi 3,27. Opiskelijavuosia painotettaisiin majoituksen järjestämisen korotuskertoimilla niiden päivien väliseltä ajalta, kun opiskelijalla on oikeus asua ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 103 §:ssä tarkoitetussa asuntolassa. Majoituksen osalta porrastus säilyisi voimassa olevan asetuksen mukaisena. Ainoastaan kertoimet päivitetäisiin uusimpia kustannustietoja vastaaviksi.

6 §. *Toteutuneiden opiskelijavuosien perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta.*

Pykälässä säädettäisiin toteutuneiden opiskelijavuosien perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskennasta. Pykälän 1 momentin mukaan toteutuneiden opiskelijavuosien perusteella myönnettävän perusrahoituksen perusteena käytettävä suoritemäärä saataisiin laskemalla yhteen 3 ja 4 §:ssä säädetyillä painokertoimilla ja 5 §:ssä säädetyillä korotuskertoimilla painotetut toteutuneet opiskelijavuodet. Toteutuneiden opiskelijavuosien määrä laskettaisiin keskiarvona varainhoitovuotta edeltänyttä vuotta edeltäneen vuoden heinäkuun 1 päivän ja varainhoitovuotta edeltäneen vuoden kesäkuun 30 päivän väliseltä ajalta sekä sitä vuotta aiemmalta vastaavalta ajanjaksolta.

Pykälän 2 momentin mukaan mikäli niiden opiskelijoiden, jotka eivät ole oppivelvollisuuslain 16 §:n tarkoittamassa maksuttomassa koulutuksessa, toteutuneiden opiskelijavuosien määrä ylittää ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 26 §:ssä tarkoitetun opiskelijavuosien enimmäismäärän, toteutuneiden opiskelijavuosien perusteella myönnettävän perusrahoituksen perusteena käytettävä suoritemäärä saadaan näiden opiskelijoiden osalta kertomalla 1 momentissa säädetty lähtötason mukaan painotettu toteutunut opiskelijavuosimäärä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 26 §:ssä tarkoitetun opiskelijavuosien enimmäismäärän ja toteutuneiden opiskelijavuosien osamäärällä.

Lähtötasoon perustuvassa opiskelijavuosirahoituksessa oppivelvollisuuslain mukaiset maksuttomuuden piiriin kuuluvien opiskelijoiden toteutuneet painotetut opiskelijavuodet ja ei-maksuttomuuden piiriin kuuluvien enimmäismäärärajoituksella huomioon otetut toteutuneet painotetut opiskelijavuodet laskettaisiin yhteen.

Lähtötason mukaisen rahoituksen osuus toteutuneisiin opiskelijavuosiin perustuvasta rahoituksesta olisi 1/5 ja koko laskennallisesta perusrahoituksesta 10 prosenttia. Koulutuksen järjestäjän osuus lähtötasoon perustuvassa rahoituksessa olisi koulutuksen järjestäjän kyseisten suoritteiden osuus kaikkien koulutuksen järjestäjien vastaavista suoritteista.

Kustannusryhmien painotukseen sekä majoituksen ja vaativan erityistuen korotukseen perustuvassa opiskelijavuosirahoituksessa oppivelvollisuuslain mukaiset maksuttomuuden piiriin kuuluvien opiskelijoiden toteutuneet painotetut opiskelijavuodet ja ei- maksuttomuuden piiriin kuuluvien enimmäismäärärajoituksella huomioon otetut toteutuneet painotetut opiskelijavuodet laskettaisiin yhteen.

Kustannusryhmän sekä vaativan erityisen tuen ja majoituksen korotuskertoimien mukaisen rahoituksen osuus toteutuneisiin opiskelijavuosiin perustuvasta rahoituksesta olisi 4/5 ja koko laskennallisesta perusrahoituksesta 40 prosenttia. Koulutuksen järjestäjän osuus kustannusryhmä- ja muihin painokertoimiin sekä vaativan erityisen tuen ja majoituksen korotuskertoimiin perustuvassa rahoituksessa olisi koulutuksen järjestäjän kyseisten suoritteiden osuus kaikkien koulutuksen järjestäjien vastaavista suoritteista.

7 §. *Suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta.*

Pykälässä säädettäisiin suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskennasta. Pykälän 1 momentin mukaan suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella myönnettävän perusrahoituksen perusteena käytettävä suoritemäärä saataisiin laskemalla yhteen 2 ja 3 momenteissa tarkoitetut suoritteet.

Rahoituslain muuttamisesta annetun lain 32 d §:n mukaan perusrahoituksessa koulutuksen järjestäjältä otetaan rahoitukseen huomioon enintään 120 osaamispistettä kyseisen ajanjakson rahoituksen perusteena olevaa opiskelijavuotta kohti. Siis varainhoitovuotta edeltävän kahden vuoden ajanjakson osaamispisteiden lukumäärien keskiarvo jaetaan varainhoitovuotta edeltävän kahden vuoden ajanjakson toteutuneiden opiskelijavuosien keskiarvolla, ja jos osamäärän arvo ylittää 120, rahoitukseen oikeuttavien osaamispisteiden määrä on niiden lukumäärien keskiarvon sijaan 120.

Pykälän 2 momentin mukaan tutkinnon osien osaamispisteiden perusteella määräytyvä suoritemäärä saataisiin laskemalla tutkinnon osien osaamispisteiden lukumäärien keskiarvo varainhoitovuotta edeltänyttä vuotta edeltäneen vuoden heinäkuun 1 päivän ja varainhoitovuotta edeltäneen vuoden kesäkuun 30 päivän väliseltä ajalta sekä sitä vuotta aiemmalta vastaavalta ajanjaksolta.

Pykälän 3 momentin mukaan tutkintojen perusteella määräytyvä suoritemäärä saataisiin laskemalla tutkintojen lukumäärien keskiarvo varainhoitovuotta edeltänyttä vuotta edeltäneen vuoden heinäkuun 1 päivän ja varainhoitovuotta edeltäneen vuoden kesäkuun 30 päivän väliseltä ajalta sekä sitä vuotta aiemmalta vastaavalta ajanjaksolta siten, että tutkintoja painotettaisiin luvulla 72, jos opiskelija on tutkinnon suorittamisen aloittamista edeltävän kuukauden lopussa ollut vailla perusasteen jälkeistä ammatillista tai korkea-asteen tutkintoa ja muutoin luvulla 0.

Suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella myönnettävän perusrahoituksen perusteena käytettävä suoritemäärä saadaan laskemalla yhteen 2 ja 3 momenteissa tarkoitetut suoritteet ottaen huomioon rahoituslain muuttamisesta annetun lain 32 d §:n mukaisesti osaamispisteiden enimmäismäärä opiskelijavuotta kohden.

Koulutuksen järjestäjän osuus suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perustuvassa rahoituksessa olisi koulutuksen järjestäjän kyseisten suoritteiden osuus kaikkien koulutuksen järjestäjien vastaavista suoritteista.

Suoritettujen tutkinnon osien osaamispisteitä ja tutkintoja ei voimassa olevan säännöksen tapaan painotettaisi kustannusryhmäkertoimilla eikä vaativan erityisen tuen korotuskertoimilla. Näitä kustannuksia tasaavia kertoimia käytettäisiin vain opiskelijavuosirahoituksessa. Tämä osaltaan yksinkertaistaisi rahoitusmallia.

Tutkinnon osien osaamispisteiden ja tutkintojen lukumäärän perusteella myönnettävässä perusrahoituksessa koko tutkinnoista rahoitusta saisi vain niistä tutkinnon suorittaneista, jotka ennen ammatillisen tutkinnon suorittamista ovat suorittaneet pelkän perusasteen tai ylioppilastutkinnon. Sen sijaan osaamispisteistä saisi rahoitusta voimassa olevan säännöksen tapaan riippumatta siitä, mikä on opiskelijan pohjakoulutus tai suorittaako hän koko tutkintoa vai pelkkiä tutkinnon osia. Tässä osiossa osaamispisteiden painoarvo olisi ratkaiseva, noin neljä viidesosaa, koko tutkintojen yksi viidesosa. Painoarvoissa on hieman vuosittaista vaihtelua sen mukaan, kuinka paljon on koko tutkintoa suorittavia suhteessa pelkästään tutkinnon osia suorittaviin. Koska tutkinnon osien osaamispisteistä ja tutkintojen lukumäärästä saatava rahoitus nousisi kokonaisuutena 20 prosentista 30 prosenttiin laskennallisesta perusrahoituksesta, ja osaamispisteistä saatava rahoitus olisi ratkaisevassa osassa, ei ennestään tutkinnon suorittaneiden kouluttamisesta näiltä osin tulisi aikaisempaa vähemmän kannattavaa, sillä aiemman tutkinnon suorittaneet suorittavat keskimääräistä nopeammin tutkinnon osia.

Tutkinnon osien osaamispiste- ja tutkintotiedot saadaan Opetushallituksen KOSKI-tietovarannosta. KOSKI-tietovarannosta saatuja tutkintotietoja täydennetään Tilastokeskuksen tutkintorekisteristä saatavalla pohjakoulutustiedolla.

8 §. *Työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta.*

Pykälässä säädettäisiin työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskennasta. Pykälän 1 momentin mukaan työllistyneellä tai jatko-opintoihin siirtyneellä tarkoitettaisiin henkilöä, joka on suorittanut tutkinnon tai tutkinnon osan varainhoitovuotta edeltävää edeltävänä vuotena päättyneellä ajanjaksolla 1.7.–30.6. tai tätä edeltäneellä ajanjaksolla 1.7.–30.6. ja työllistynyt tai siirtynyt jatko-opintoihin suorittamisajanjakson jälkeisellä ajanjaksolla 1.7–30.6.

Pykälän 2 momentin mukaan, jos tutkinnon tai tutkinnon osan suorittanut työllistynyt tai jatko-opintoihin siirtynyt on tutkinnon suorittamisen aloittamista edeltävän vuoden lopussa ollut työllinen, painokerroin olisi 0. Jos tutkinnon tai tutkinnon osana suorittanut työllistynyt tai jatko-opintoihin siirtynyt ei ole tutkinnon suorittamisen aloittamista edeltävän vuoden lopussa ollut työllinen, painokerroin olisi 1.

Rahoitukseen oikeuttaviksi työlliseksi laskettaisiin tarkasteluajanjaksolta edellisen ajanjakson 1.7.–30.6. välisenä aikana tutkinnon ja tutkinnon osia suorittaneista ne,

jotka ovat tarkastelujakson aikana olleet vähintään kahtena kuukautena työllisinä. Tämä tarkastelu tehtäisiin erikseen varainhoitovuotta edeltävän vuoden kesäkuun lopussa päätyvälle vuoden tarkasteluajanjaksolle sekä tätä edeltävänä vuonna kesäkuun lopussa päätyvälle vuoden tarkasteluajanjaksolle. Näiden kahden tarkasteluajanjakson työllisten määrä laskettaisiin yhteen.

Rahoitukseen oikeuttaviksi jatko-opiskelijoiksi laskettaisiin tarkasteluajanjaksolta edellisen ajanjakson 1.7.–30.6. välisenä aikana tutkinnon ja tutkinnon osia suorittaneista ne, jotka ovat tarkastelujakson aikana aloittaneet korkeakoulututkinnon opiskelun joko yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. Tämä tarkastelu tehtäisiin erikseen varainhoitovuotta edeltävän vuoden kesäkuun lopussa päätyvälle vuoden tarkasteluajanjaksolle sekä tätä edeltävänä vuonna kesäkuun lopussa päätyvälle vuoden tarkasteluajanjaksolle. Näiden kahden tarkasteluajanjakson jatko-opiskelijoiden määrä laskettaisiin yhteen.

Tiedot tutkinnon ja tutkinnon osia suorittaneista saadaan Opetushallituksen KOSKI-tietovarannosta. Tutkinnon ja tutkinnon osia suorittaneiden työllistyminen ja jatko-opiskelutiedot saadaan Tilastokeskuksesta. Tilastokeskuksesta saatavissa työllistymistiedoissa lähteenä on Kansallisen tulorekisterin tiedot, joita on täydennetty Eläketurvakeskuksen tiedoilla. Jatko-opiskelutiedoissa lähteenä on korkeakoulujen VIRTAtietovaranto.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskennasta. Momentin mukaan opiskelijoiden työllistymisen ja jatko-opintoihin siirtymisen perusteella myönnettävän perusrahoituksen suoritelmäärä saadaan laskemalla yhteen koulutuksen järjestäjän 1 ja 2 momenteissa tarkoitetut suoritelmäärät. Kukin työllistynyt tai jatko-opintoihin siirtynyt henkilö huomioitaisiin tarkastelujaksoa kohden kertaalleen rahoituksen perusteeksi kullekin koulutuksen järjestäjälle, jonka opiskelijana tämä on ollut tarkastelujaksoa edeltävän ajanjakson 1.7.–30.6. aikana riippumatta tuona ajanjaksona suoritettujen tutkinnon osien ja tutkintojen määrästä.

Koulutuksen järjestäjän osuus tutkinnon tai tutkinnon osan suorittaneiden työllistymiseen ja jatko-opiskeluun siirtymiseen perustuvassa rahoituksessa olisi koulutuksen järjestäjän kyseisten suoritteiden osuus kaikkien koulutuksen järjestäjien vastaavista suoritteista.

2 luku **Opiskelijapalaute**

Luku sisältäisi säännökset opiskelijapalautteen keräämisestä ja sen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskennasta.

9 §. *Opiskelijapalautteen kohderyhmät.*

Pykälässä säädettäisiin siitä, miltä opiskelijoiden kohderyhmältä opiskelijapalautetta kerätään. Pykälän sisältö vastaisi voimassa olevan asetuksen 15 §:ää.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan opiskelijapalautetta kerättäisiin ammatillisen tutkintokoulutuksen aloittaneilta opiskelijoilta. Tätä kyselyä kutsuttaisiin aloituskyselyksi. Ehdotetun 1 momentin 2 kohdan mukaan opiskelijapalautetta

kerättäisiin ammatillisen tutkinnon taikka tutkinnon osan tai osia suorittaneilta opiskelijoilta. Tätä kyselyä kutsuttaisiin päätökyselyksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin opiskelijapalautteen kohderyhmää koskevasta rajauksesta. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijoilta, jotka suorittavat tutkinnon tai tutkinnon osan ilman tutkintokoulutukseen osallistumista, ei kerättäisi opiskelijapalautetta. Palautetta ei ole katsottu perustelluksi kerätä opiskelijoilta, jotka tulevat suoraan näyttöön, koska heillä ei katsota olevan sellaista kokemusta koulutuksen järjestäjän toiminnasta, että heidän vastauksiaan voitaisiin pitää edustavina.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin ajanjaksosta, jota koskevaa palautetta käytetään kunkin varainhoitovuoden rahoituksen perusteena. Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijapalautteen perusteella myönnettävän perusrahoituksen perusteena käytettäisiin niiden opiskelijoiden antamaa palautetta, joiden henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma on hyväksytty (aloituskysely) tai jotka ovat osoittaneet henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa tavoitteena olevan osaamisen (päättökysely) varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden heinäkuun 1 päivän ja varainhoitovuotta edeltävän vuoden kesäkuun 30 päivän välisenä aikana. Esimerkiksi ajalta 1.7.2025–30.6.2026 kerättävää palautetta käytettäisiin varainhoitovuoden 2027 rahoituksen myöntämisen perusteena.

10 §. *Opiskelijapalautteen kerääminen.*

Pykälässä säädettäisiin opiskelijapalautteen keräämisestä. Pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 16 §:ää.

Ehdotetun pykälän 1 momentissa säädettäisiin palautekyselyn lähettämisestä. Ehdotetun säännöksen mukaan Opetushallitus lähettäisi palautekyselyn opiskelijalle. Käytännössä Opetushallitus lähettäisi palautekyselyn opiskelijalle koulutuksen järjestäjän KOSKI-tietovarantoon tallentamien yhteystietojen perusteella. Valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia on muutettu 1.1.2021 lukien siten, että koulutuksen järjestäjän tulee tallentaa KOSKI-tietovarantoon tutkintokoulutukseen osallistuvan opiskelijan tarpeelliset yhteystiedot, joita tarvitaan palautteen keräämisessä. Säännöksessä ei yksilöidä tallennettavia yhteystietoja, vaan valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain mukaan Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä säädettyjen tietojen tietorakenteista. Opetushallituksen tulisi määrätä tallennettavat yhteystiedot sen mukaisesti, millä keinoin palautekysely on tarkoitus opiskelijoille toimittaa. Tämä mahdollistaisi palautekyselyn lähettämisen joustavilla tavoilla ja lähettämistavan muuttamisen palautejärjestelmän kehittämistyön myötä. Opiskelijapalautekyselyiden lähettämisessä käytetään kyselykohtaisesti sähköpostia ja tekstiviestiä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin myös palautekyselyn lähettämisen ajankohdasta.

Ehdotetun säännöksen mukaan aloituskysely lähetettäisiin, kun opiskelijan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma on hyväksytty. Käytännössä palautekysely lähetettäisiin heti sen jälkeen, kun koulutuksen järjestäjä on

tallentanut KOSKI-tietovarantoon tiedon henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman hyväksymisestä.

Ehdotetun säännöksen mukaan päättökysely lähetettäisiin, kun opiskelija on osoittanut henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa tavoitteena olevan tutkinnon suorittamiseksi tarvittavan osaamisen. Jos opiskelijan tavoitteena ei olisi koko tutkinnon suorittaminen, päättökysely lähetettäisiin, kun opiskelija on osoittanut henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa tavoitteena olevan tutkinnon osan tai osien suorittamiseksi tarvittavan osaamisen. Päättökysely lähetettäisiin KOSKI-tietovarantoon tallennettujen henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa koskevien tietojen perusteella. Käytännössä päättökysely lähetettäisiin, kun opiskelija eHOKS:iin tallennettujen tietojen mukaan on osoittanut osaamisensa viimeisessä suunnitelman mukaisessa näytössä tai muutoin. Päättökysely lähetettäisiin osaamisen osoittamisen eHOKS:iin tallennetun päivämäärän perusteella riippumatta siitä, onko osaamisen osoittaminen tullut hyväksytyksi tai hylätyksi. Nykytilaa vastaavasti koulutuksen keskeyttäneiltä ei kerättäisi päättövaiheen opiskelijapalautetta.

Koulutuksen järjestäjä vastaisi KOSKI-tietovarantoon tallennettujen opiskelijoiden yhteystietojen virheettömyydestä ja ajantasaisuudesta. Opetushallitus lähettäisi kyselyn tietovarantoon tallennettujen yhteystietojen perusteella. Jos yhteystiedon tietosisältö olisi siten virheellinen, että palautekyselyä ei voida toimittaa, Opetushallitus saisi tästä tiedon ja voisi ilmoittaa koulutuksen järjestäjälle virheellisestä yhteystiedosta. Koulutuksen järjestäjä voisi korjata virheellisen yhteystiedon ja palautekysely voitaisiin lähettää uudelleen. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että jos opiskelijalle on 9 §:n 3 momentissa tarkoitettuna jaksona lähetetty aloitus- tai päättökysely, opiskelijalle ei saman koulutuksen järjestäjän opinnoissa lähetettäisi kyseisen jakson aikana vastaavaa kyselyä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin kyselyn vastausajasta. Ehdotetun säännöksen mukaan kyselyn vastausaika olisi 30 vuorokautta kyselyn lähettämisestä. Käytännössä palautekyselyn vastauslinkki lähetettäisiin opiskelijalle automaattisesti heti, kun tieto HOKS:in hyväksymisestä on tallennettu, mutta yksittäistapauksissa esimerkiksi teknisistä syistä kysely voitaisiin lähettää myös tätä myöhemmin. Opiskelijalla olisi kuitenkin aina 30 vuorokautta vastausaikaa kyselyn lähettämisestä riippumatta siitä, onko kysely lähetetty heti HOKS:in hyväksymisen jälkeen vai myöhemmin. Jos palautekyselyä ei olisi voitu toimittaa virheellisen yhteystiedon vuoksi ja se lähetettäisiin uudelleen yhteystiedon korjaamisen jälkeen, alkaisi 30 päivän vastausaika kulua tästä uudelleenlähettämisestä. Ehdotetun säännöksen mukaan vastausaika olisi kuitenkin enintään 60 vuorokautta aloituskyselyssä henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman hyväksymisestä ja päättökyselyssä henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa tavoitteena olevan osaamisen osoittamisesta. Tämä takaraja olisi tarpeellinen, koska huomattavan myöhään palautejakson päättymisen jälkeen saapuneita vastauksia ei enää käytännössä voitaisi ottaa huomioon kyseisen palautejakson rahoituksen perusteena. Yksittäistapauksissa palautekysely voisi siis jäädä kokonaan lähettämättä, jos esimerkiksi virheelliset yhteystiedot huomataan vasta 60 vuorokauden aikarajan jälkeen. Kyse ei kuitenkaan ole opiskelijan oikeudesta tai velvollisuudesta antaa palautetta, vaan rahoituksen perusteena käytettävän palautteen keräämisestä. Rahoituksen määräytymisen kannalta ei ole merkitystä sillä, että yksittäisellä opiskelijalla ei ole ollut mahdollisuutta antaa palautetta.

Ehdotetun säännöksen mukaan opiskelijapalautekyselyyn vastattaisiin kaksi kertaa opintojen aikana. Ensimmäisen kerran opiskelijapalautekyselyyn vastattaisiin opintojen alkaessa, kun henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma on hyväksytty. Kysely lähetetään automaattisesti koulutuksen aloittaneille Opetushallituksen eHoks-järjestelmästä, kun kehittämissuunnitelma on hyväksytty. Henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa päivitetään opintojen aikana, mutta opiskelijapalautekyselyyn vastattaisiin vain yhden kerran sen jälkeen, kun suunnitelma on ensimmäisen kerran hyväksytty.

Toisen kerran opiskelijapalautekyselyyn vastattaisiin opintojen loppuvaiheessa, kun opiskelija on osoittanut henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa tavoitteena olevan tutkinnon taikka tutkinnon osan tai osien suorittamiseksi tarvittavan osaamisen. Vastaamisen ajankohta olisi sidoksissa henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaiseen viimeisen näyttöön suorittamisajankohtaan. Kysely lähetettäisiin automaattisesti koulutuksen päättäneille Opetushallituksen eHoks-järjestelmästä, kun viimeinen näyttö on suoritettu. Opiskelijapalautekyselyyn vastaamisen ajankohta määräytyisi näytön antamisen perusteella ja pääsääntöisesti opiskelijapalautekyselyyn vastattaisiin ennen kuin opiskelija on saanut tiedon viimeisen näytön osaamisen arvioinnista taikka tutkintotodistuksen tai todistuksen suoritetuista tutkinnon osista. Opiskelijapalautekyselyyn vastaamista ei ole perusteltua sitoa todistuksen antamishetkeen, koska tämän ajankohdan vastausprosentin arvioidaan olevan alempi kuin ennen todistuksen saamista tehdyssä palautekyselyssä. Koulutuksen keskeyttäneiltä ei kerättäisi opiskelijapalautetta.

Opiskelijapalautekyselyjä olisi yhteensä kolme. Tutkintokoulutuksen aloittaneiden opiskelijapalautekysely olisi yhteinen koko tutkintoa suorittaville ja pelkästään tutkinnon osaa tai osia suorittaville. Tutkinnon ja tutkinnon osan tai osia suorittaneiden opiskelijapalautekysely tehtäisiin erikseen koko tutkinnon suorittaneille ja tutkinnon osan tai osia suorittaneille. Opiskelijapalautekyselyt olisivat erillisiä siksi, että näiden kahden opiskelijapalautekyselyn vastauksia olisi tarkoitus painottaa erisuuruisesti. Tutkinnon ja tutkinnon osan tai osia suorittaneiden opiskelijapalautekyselyn kysymykset olisivat kuitenkin yhteiset koko tutkinnon suorittaneille opiskelijoille ja tutkinnon osan tai osia suorittaneille opiskelijoille.

Kyselyt tallennetaan Arvo - opetushallinnon vaikuttavuustietopalveluun. Palvelua käytetään korkeakouluissa ja toisella asteella.

11 §. *Opiskelijapalautteen väittämät ja pisteytys.*

Pykälässä säädettäisiin aloitus- ja päättökyselyn väittämistä ja vastausten pisteytyksestä. Pykälä vastaisi pääosin voimassa olevaa 17 §:ää, mutta opiskelijapalautteen väittämiin esitetään muutoksia. Lisäksi pykälän otsikossa käytettäisiin voimassa olevasta pykälästä poiketen termin kysymykset sijaan termiä väittämät, jota käytetään myös pykälän muissa osissa. Opetushallitus on valmistellut palauteväittämien muutosta ja kuullut asiassa koulutuksen järjestäjien näkemyksiä. Opetushallitus on kerännyt koulutuksen järjestäjien näkemyksiä muutostarpeista ja heidän saamaansa palautetta omilta opiskelijoiltaan ja työelämäyhteistyökumppaneiltaan kaikille koulutuksen järjestäjille avoimessa

webinaarissa ja ryhmätyöalustalla. Se on käsitellyt muutosesitykset niiden koulutuksen järjestäjien kanssa, jotka olivat valmistelemassa nykyisiä palautekysymyksiä. Ne edustavat erityyppisiä ja eri puolelta Suomea olevia toimijoita. Lisäksi Opetushallitus on seurannut palautekysymysten toimivuutta palautteen ja asiakaskysymysten perusteella, joita se saa koulutuksen järjestäjiltä, työelämän edustajilta ja opiskelijoilta.

Aloituskyselyn väittämät olisivat:

- 1) Pääsin aloittamaan opintoni sopivassa aikataulussa.
- 2) Aikaisemmat opintoni, työkokemukseni ja muu osaamiseni selvitettiin riittävällä tavalla.
- 3) Sain vaikuttaa tutkinnon osien tai opintokokonaisuuksien valintaan.
- 4) Kanssani selvitettiin, tarvitsenko tukea opinnoissani.

Aloituskyselyn väittämät vastaisivat muuten voimassa olevaa sääntelyä, mutta väittämiä 2 ja 3 täsmennettäisiin siten, että väittämän numero 2 voimassa olevan väittämän termiä "monipuolisesti" muutettaisiin muotoon "riittävällä tavalla". Muutos olisi tarpeellinen, sillä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 44 §:ää on 1.1.2025 alkaen muutettu siten, että osaamisen tunnistamista ja tunnustamista koskevia säännöksiä sovelletaan aiempaa suppeammin oppivelvolliselle laadittavaan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS).

Lisäksi väittämää numero 3 täsmennettäisiin siten, että siinä viitattaisiin tutkinnon osien lisäksi opintokokonaisuuksiin. Tutkinnon osiin vaikuttamista koskevaan väitteeseen on koettu vaikeaksi vastata tilanteissa, joissa opintojen alussa ei vielä tehdä osaamisalan valintaa, ja kun tavoitteena on vain yksi tai muutama tutkinnon osa. Lisäksi ruotsinkielisen asetuksen väittämiä muokattaisiin kielellisesti sisällön pysyessä muuttumattomana.

Päättökyselyn väittämät olisivat:

- 1) Minulle laadittu henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS) mahdollisti opintojeni joustavan etenemisen.
- 2) Opetustilat, välineet, työpaikat, digitaaliset ja muut oppimisympäristöni edistivät oppimistani.
- 3) Olen tyytyväinen mahdollisuuksiin opiskella työpaikalla.
- 4) Sain riittävästi opetusta ja ohjausta, jotta opintoni etenivät suunnitellusti.
- 5) Opintojeni aikana varmistettiin, että sain tukea opintojen etenemiseen, jos sitä tarvitsin.
- 6) Saamani opetus ja ohjaus oli laadukasta.
- 7) Työtehtävät, joissa suoritin näyttöni, vastasivat todellisia työelämän tehtäviä.
- 8) Arvioijani olivat ammattitaitoisia ja asiantuntevia.
- 9) Opiskelijoita kohdeltiin yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.
- 10) Koulutus paransi valmiuksiani työelämään siirtymiseen, siellä toimimiseen tai jatko-opintoihin.
- 11) Koulutus antoi valmiuksia yrittäjyyteen.
- 12) Koulutuksen aikana sain osaamista ja ammattitaitoa, jota pystyn hyödyntämään.

Päättökyselyn väittämät vastaisivat muuten voimassa olevaa sääntelyä, mutta väittämiä 1 ja 3 muutettaisiin siten, että väittämään numero 1 lisättäisiin sulkeisiin henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman lyhenne HOKS. Lyhenne

helpottaisi väittämän ymmärtämistä. Lisäksi väittämää numero 3 muutettaisiin siten, ettei siinä enää viitattaisi ”minulle tarjottuihin” mahdollisuuksiin opiskella työpaikalla. ”Minulle tarjottuihin” on harhaanjohtava sanamuoto huomioiden, että oppisopimustyöpaikan löytäminen on lähtökohtaisesti opiskelijan vastuulla.

Opiskelijapalautteen pisteytyksestä säädettäisiin 2 momentissa. Momentti vastaisi voimassa olevaa sääntelyä. Momentin mukaan opiskelijapalautekyselyjen väittämiin annettujen vastausten pisteytysasteikko on:

- 5 pistettä täysin samaa mieltä
- 4 pistettä jokseenkin samaa mieltä
- 3 pistettä osin samaa osin eri mieltä
- 2 jokseenkin eri mieltä
- 1 täysin eri mieltä.

12 §. *Opiskelijapalautteen painotus ja sen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta.*

Pykälässä säädettäisiin opiskelijapalautteen painotuksesta ja sen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskennasta. Pykälä vastaisi muutoin voimassa olevaa 18 §:ää, mutta katokorjauksen kaavaan ja joihinkin termeihin esitetään muutoksia.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan opiskelijapalautteen perusteella jaettavasta perusrahoituksesta 1/4 myönnettäisiin aloituskyselyn perusteella ja 3/4 päättökyselyn perusteella. Voimassa olevaan säännökseen nähden ternejä esitetään muutettavan siten, että vanhentuneen vaikuttavuusrahoitus-termin sijaan käytetään termiä perusrahoitus.

Pykälän 2 momentin mukaan kyselyjen kohteena olleiden ja kyselyihin vastanneiden opiskelijoiden määrän perusteella laskettaisiin järjestäjäkohtainen vastausosuus erikseen aloituskyselylle, tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden päättökyselylle sekä tutkinnon osan tai osia suorittaneiden opiskelijoiden päättökyselylle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin vastausosuuden ja sen perusteella laskettavan järjestäjäkohtaisen katokorjauksen laskennasta. Vastausosuus olisi kuhunkin 2 momentissa tarkoitettuun kyselyyn vastanneiden määrä jaettuna kyselyn kohteena olleiden määrällä. Kun vastausosuus olisi 60 prosenttia tai sitä suurempi, katokorjauskertoimen olisi 1/vastausosuus. Kun vastausosuus olisi pienempi kuin 60 prosenttia, mutta suurempi kuin 20 prosenttia, katokorjauskertoimen olisi $1/0,6 + 2 \times (0,6 - \text{vastausosuus})$. Koulutuksen järjestäjän kunkin kyselyn vastausten pisteiden yhteismäärä kerrotaisiin kyseisen kyselyn järjestäjäkohtaisella katokorjauksella.

Voimassa olevaan säännökseen nähden täysimääräisen katokorjauksen alarajaa alennettaisiin 70 prosentista 60 prosenttiin vastaamaan paremmin vakiintunutta vastausosuuksien tasoa siten, että katokorjaus olisi riittävän suuri. Samalla osittaisen katokorjauksen kaavaa muutettaisiin niin, että se toimii muutetun alarajan kanssa. Suurempi katokorjaus kasvattaisi palautteen laadun eli vastauksien keskimääräisen pistemäärän vaikutusta rahoituksen määräytymiseen vastausosuuden sijaan. Muutos olisi tarpeellinen siksi, että voimassa olevaa

katokorjauskerrointa asettaessa on odotettu vastausosuuksien muodostuvan toteutunutta suuremmiksi.

Osittaista katokorjausta myös yksinkertaistettaisiin voimassa olevaan säännökseen nähden poistamalla alle 20 prosentin vastausosuuksille määrätty korkeammista vastausosuuksista poikkeava katokorjauksen määrittely sekä pyöristettäisiin polynomifunktion voimassa oleva kerroin 2,04 kokonaisluvun tarkkuudelle. Yksinkertaistaminen tehtäisiin siksi, että näillä on ollut vain vähäinen merkitys rahoituksen kohdentumiseen.

Täysimääräinen katokorjaus tarkoittaisi sitä, että jos vastausosuus olisi vähintään 60 prosenttia, tällainen vastausosuus tulkittaisiin niin korkeaksi, että sen ajateltaisiin edustavan myös loppujen vastaamatta jättäneiden 40 prosentin mielipidettä. Tätä alhaisemmalla vastausprosentilla tehtäisiin vain osittainen katokorjaus siten, että vastausosuuden laskiessa ja lopulta lähestyessä nollaa myös katokorjauskertoimella painotettu pistemäärä laskisi ja lopulta lähestyisi nollaa riippumatta siitä, kuinka korkeita annetut pistemäärät keskimäärin ovat.

Pykälän 4 momentin mukaan aloituskyselyn perusteella myönnettävän perusrahoituksen perusteena on aloituskyselyn vastausten painotettu pistemäärä. Päättökyselyn perusteella myönnettävän perusrahoituksen perusteena on tutkinnon suorittaneiden opiskelijoiden vastausten painotettu pistemäärä kerrottuna luvulla kolme sekä tutkinnon osan tai osia suorittaneiden opiskelijoiden vastausten painotettu pistemäärä. Voimassa olevaan säännökseen nähden termejä esitetään muutettavaksi 1 momenttia vastaavalla tavalla.

Koulutuksen järjestäjän osuus opiskelijapalautteen perusteella myönnettävästä perusrahoituksesta olisi koulutuksen järjestäjän kyseisten suoritteiden osuus kaikkien koulutuksen järjestäjien vastaavista suoritteista.

3 luku **Työelämäpalaute**

Luku sisältäisi säännökset työelämäpalautteen keräämisestä ja sen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskennasta.

13 §. *Työelämäpalautteen kohderyhmät.*

Pykälässä säädettäisiin työelämäpalautteen keräämisen kohderyhmistä. Pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 19 §:ää lukuun ottamatta rahoituslain muutosta vastaavaa tarkennusta 1 momentin säännösviittaukseen sekä vaikuttavuusrahoitus-termin muuttamista perusrahoitukseksi 3 momentissa.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan työelämäpalautetta kerättäisiin oppi- tai koulutussopimustyöpaikan edustajalta. Tätä kyselyä kutsuttaisiin työpaikkakyselyksi. Säännöksessä ei tarkemmin määriteltäisi, ketä työpaikan edustajalla tarkoitetaan. Lähtökohtaisesti työpaikan edustajan tulisi olla vastuullisessa asemassa oleva henkilö siinä toimintayksikössä, jossa opiskelija on suorittanut työpaikkajaksonsa. Tarkoituksena on, että työpaikkakyselyyn vastaisivat ne henkilöt, jotka vastaavat oppi- ja koulutussopimukseen liittyvästä yhteistyöstä koulutuksen järjestäjän kanssa ja työpaikan toiminnoista laajemmin, eivät ainoastaan yksittäisten opiskelijoiden ohjaamisesta. Koulutuksen järjestäjän

valitsema työpaikan edustaja voisi halutessaan siirtää palautekyselyn vastattavaksi myös muulle soveltuvaksi vastaajaksi katsomalleen henkilölle, ellei hän itse katso olevansa oikea henkilö vastaamaan kyselyyn.

Ehdotetun 2 kohdan mukaan työelämäpalautetta kerättäisiin oppi- tai koulutussopimukseen perustuvan osaamisen hankkimisen vastuulliselta työpaikkaohjaajalta. Vastuullisesta työpaikkaohjaajasta säädetään ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 72 §:n 2 momentissa, jonka mukaan koulutustyöpaikalta nimetään opiskelijalle ammatitaidoltaan, koulutukseltaan ja työkokemukseltaan pätevä vastuullinen työpaikkaohjaaja. Oppisopimuskoulutusta saavan yrittäjän työpaikkaohjaaja voi olla myös toiselta työpaikalta tai muutoin tehtävään soveltuva henkilö. Vastuullinen työpaikkaohjaaja nimetään oppi- tai koulutussopimuksessa. Käytännössä lisäksi myös muut henkilöt voivat ohjata opiskelijaa työpaikalla järjestettävän koulutuksen aikana.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ajanjaksosta, jota koskevaa palautetta käytetään kunkin varainhoitovuoden rahoituksen perusteena. Ehdotetun säännöksen mukaan työelämäpalautteen perusteella myönnettävän perusrahoituksen perusteena käytettäisiin palautetta, joka koskee tutkintokoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden varainhoitovuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden heinäkuun 1 päivän ja varainhoitovuotta edeltävän vuoden kesäkuun 30 päivän välisenä aikana suorittamia oppi- tai koulutussopimukseen perustuvia osaamisen hankkimisjaksoja. Esimerkiksi ajalta 1.7.2025–30.6.2026 kerättävää palautetta käytettäisiin varainhoitovuoden 2027 rahoituksen myöntämisen perusteena. Oppi- tai koulutussopimukseen perustuvia osaamisen hankkimisjaksoja kutsuttaisiin asetuksessa työpaikkajaksoiksi. Palautejaksoon kuuluisivat palautejakson aikana suoritettuja työpaikkajaksoja koskevat palautteet, vaikka palaute olisikin annettu vasta palautejakson päättymisen jälkeen. Vastaavasti jos palaute on annettu palautejakson aikana, mutta työpaikkajakso on suoritettu ennen palautejakson alkua, annettu palaute kuuluu aiempaan palautejaksoon. Säännöksen mukaan palautetta kerättäisiin vain tutkintokoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden suorittamilta työpaikkajaksoilta. Työelämäpalautetta ei siis kerätä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitetun ammatilliseen tehtävään valmistavan koulutuksen opiskelijoilta eikä ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen 2 momentissa tarkoitetun muun ammatillisen koulutuksen opiskelijoilta.

Työpaikalla järjestettävän koulutuksen kesto yksittäisen opiskelijan kohdalla voi vaihdella merkittävästi. Oppisopimus voi koskea enimmillään koko tutkintoa, kun taas koulutussopimus solmitaan tutkinnon osittain. Säännöksessä tarkoitettu työpaikkajakso olisi kuitenkin korkeintaan yhtä tutkinnon osaa koskeva, koska opiskelijan HOKS:issa osaamisen hankkiminen suunnitellaan tutkinnon osittain. Yksittäinen tutkinnon osa voidaan suorittaa kokonaan oppi- tai koulutussopimukseen perustuen, jolloin se muodostaa yhden työpaikkajakson. Toisaalta yhteen tutkinnon osaan voi kuulua myös useita erillisiä osaamisen hankkimisjaksoja, jotka suoritetaan työpaikalla tai muissa oppimisympäristöissä. Työelämäpalautetta kerättäisiin jokaisen tutkinnon osan osalta, johon sisältyy oppi- tai koulutussopimukseen perustuvaa osaamisen hankkimista, ja jokaisen tutkinnon osaan kuuluvan työpaikalla suoritettavan osaamisen hankkimisjakson perusteella. Jos tutkinnon osaan sisältyy useita erillisiä työpaikkajaksoja, palaute kerättäisiin

jokaisen suoritetun työpaikkajakson perusteella erikseen. Osaamisen hankkimisjaksot ja niiden suunniteltu kesto kirjataan eHOKS:iin, josta saataisiin myös tieto työpaikkajaksojen suorittamisesta.

Työpaikkajakson suorittamisella tarkoitettaisiin jakson suorittamisen päättymistä HOKS:issa suunnitellun mukaisesti. Palautteen keräämisen kannalta ratkaisevaa olisi työpaikkajakson päättymisen päivämäärä, eikä suorittamisella tarkoitettaisi työpaikkajakson osaamisen arviointiin perustuvaa hyväksyttyä suorittamista. Palautetta ei kerättäisi keskeytyneiltä työpaikkajaksoilta. Palautteen kohdentuminen tiettyyn vuosipuoliskoon ratkaistaisiin työpaikkajakson päättymisajankohdan perusteella, vaikka työpaikkajakso olisi alkanut jo aiemman vuosipuoliskon aikana.

14 §. *Työpaikkakyselyn palautteen kerääminen.*

Pykälässä säädettäisiin työpaikkakyselyn palautteen keräämisestä. Pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 20 §:ää.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetun säännöksen mukaan koulutuksen järjestäjä vastaisi työpaikkakyselyn palautteen keräämisestä. Menettely vastaisi nykyisin opiskelijapalautteen keräämisessä käytössä olevaa menettelyä, jossa Opetushallitus luo kyselyiden vastauslinkit ja koulutuksen järjestäjä käy noutamassa vastauslinkit opiskelijapalautejärjestelmästä. Ehdotetun 13 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan työpaikkapalautetta kerättäisiin oppi- tai koulutussopimustyöpaikan edustajalta. Koulutuksen järjestäjä päättäisi, kenelle työpaikan edustajalle ja millä tavoin se toimittaa palautekyselyn. Opetushallitus muodostaisi vastauslinkin eHOKS:iin kirjatun työpaikan nimen perusteella. Linkki muodostuisi nimen kirjoitusasuun perusteella, joten jos kyseisellä työpaikalla voi olla useita erilaisia kirjoitusasuja, muodostuisi erillinen vastauslinkki jokaisen erilaisen kirjoitusasuun perusteella. Esimerkiksi kirjoitusasut ”Päiväkotiperhonen” tai ”Perhosen päiväkotiperhonen” muodostavat kaksi erillistä vastauslinkkiä. Koulutuksen järjestäjän tulisi siis huolehtia siitä, että oppi- ja koulutussopimustyöpaikkojen nimet tallennetaan eHOKS:iin yhtenäisen kirjoitusasuun mukaisesti. Jos samalle työpaikalle muodostuu useita erillisiä vastauslinkkejä erilaisen kirjoitusasuun vuoksi, koulutuksen järjestäjän tulee toimittaa kaikki muodostuneet vastauslinkit työpaikan edustajalle vastattavaksi. Jos edustaja vastaa vain yhteen kyselyyn, otetaan vastauksen pisteytyksessä huomioon vain ne työpaikkajaksot, joiden eHOKS:iin kirjattu kirjoitusasu vastaa kyseistä linkkiä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin palautteen keruujaksoista. Työpaikkapalautetta koskevat kyselyt lähetettäisiin työpaikkojen edustajille kaksi kertaa vuodessa, jolloin palautetta kysyttäisiin edeltävän vuosipuoliskon aikana päättyneistä työpaikkajaksoista. Ehdotetun säännöksen mukaan 1.1.–30.6. välisenä aikana päättyneistä työpaikkajaksoista koskeva palaute kerättäisiin 1.7.–31.8. välisenä aikana. 1.7.–31.12. välisenä aikana päättyneistä työpaikkajaksoista koskeva palaute kerättäisiin seuraavan vuoden 1.1.–28.2. (karkausvuonna 29.2.) välisenä aikana. Käytännössä palautetta kerättäisiin siten, että Opetushallitus muodostaisi vastauslinkit koulutuksen järjestäjien haettavaksi heti keruujakson ensimmäisenä päivänä (1.1. tai 1.7.). Koulutuksen järjestäjä toimittaisi vastauslinkin työpaikan edustajalle halumanaan ajankohtana ja työpaikan edustajan olisi mahdollista vastata kyselyyn 28./29.2. tai 31.8. saakka. Tämän aikarajan jälkeen kyselyyn vastaaminen ei olisi enää mahdollista. Koulutuksen järjestäjän vastuulla olisi

toimittaa vastauslinkit siten, että työpaikan edustajille jäisi riittävästi aikaa kyselyyn vastaamiseen.

Samalla työpaikalla saattaa olla useita opiskelijoita oppi- tai koulutussopimukseen perustuvassa osaamisen hankkimisessa vuosipuoliskon palautejakson aikana. Toisaalta myös yksittäisellä opiskelijalla voi olla useita lyhyempiä työpaikkajaksoja samalla työpaikalla vuosipuoliskon aikana. Ei olisi kuitenkaan tarkoituksenmukaista, että samalle työpaikan edustajalle lähetettäisiin useita erillisiä kyselyitä vuosipuoliskon aikana päättyneiden työpaikkajaksojen perusteella. Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, mitkä työpaikkajaksot ovat yhden kyselyn kohdejoukkona. Ehdotetun säännöksen mukaan yhden kyselyn kohdejoukkona olisivat koulutuksen järjestäjän opiskelijoiden tietyssä työpaikassa 2 momentissa tarkoitettuna ajanjaksona päättyneet työpaikkajaksot. Työpaikkakysely lähetettäisiin, jos työpaikassa on vuosipuoliskon aikana suoritettu yksikin kyseisen koulutuksen järjestäjän opiskelijan työpaikkajakso. Toisaalta jos työpaikassa on vuosipuoliskon aikana suoritettu useiden saman koulutuksen järjestäjän opiskelijoiden työpaikkajaksoja tai saman opiskelijan useampi työpaikkajakso, työpaikan edustajalle lähetetään tässäkin tilanteessa vain yksi kysely. Vastausten painotuksesta työpaikkajakson keston ja lukumäärän perusteella säädettäisiin asetuksen 17 §:ssä.

15 §. *Työpaikkaohjaajakyselyn palautteen kerääminen.*

Pykälässä säädettäisiin työpaikkaohjaajakyselyn palautteen keräämisestä. Pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 21 §:ää muutoin, mutta pykälän 1 momenttia muutettaisiin siten, että yhden kyselyn kohdejoukkona ovat koulutuksen järjestäjän tietyn tutkinnon opiskelijoiden työpaikkajaksot, jotka on suoritettu kuukauden 1 päivän ja viimeisen päivän välisenä aikana. Voimassa olevan asetuksen mukaan työpaikkajaksoja tarkasteltiin kahdesti kuussa. Saadun palautteen perusteella tämä on kuitenkin ollut työlästä, mistä syystä siirryttäisiin kuukauden mittaiseen tarkastelujaksoon. Ehdotetun säännöksen 1 momentin mukaan Opetushallitus lähettäisi palautekyselyn opiskelijan vastuulliselle työpaikkaohjaajalle. Opetushallitus lähettäisi palautekyselyn vastuulliselle työpaikkaohjaajalle koulutuksen järjestäjän KOSKI-tietovarantoon tallentamien yhteystietojen perusteella. Vastuullisen työpaikkaohjaajan ei kuitenkaan tarvitsisi itse vastata kyselyyn, vaan hän voisi halutessaan toimittaa kyselyn eteenpäin vastattavaksi jollekin toiselle henkilölle, joka on osallistunut opiskelijoiden ohjaamiseen. Samalla vastuullisella työpaikkaohjaajalla voi olla ohjattavana useita opiskelijoita.

Lähtökohtaisesti palautekysely lähetettäisiin jokaisen suoritettun työpaikkajakson jälkeen, mutta jotta samalle ohjaajalle ei lähetettäisi samaan aikaan useita erillisiä samaa koulutuksen järjestäjää ja tutkintoa koskevia kyselyitä, ehdotetun säännöksen mukaan kyselyt niputettaisiin siten, että koulutuksen järjestäjän tiettyä tutkintoa suorittavia opiskelijoita koskevat palautekyselyt lähetettäisiin kerran kuukaudessa.

Yhteen kyselyyn niputettaisiin edeltävän kuukauden aikana suoritettuja työpaikkajaksoja koskevat palautekyselyt. Vastuullinen työpaikkaohjaaja vastaisi siis vain yhteen kyselyyn kuukauden aikana suoritettujen saman koulutuksen järjestäjän ja samaa tutkintoa suorittavien opiskelijoiden työpaikkajaksojen osalta. Yhteen kyselyyn niputettujen työpaikkajaksojen kesto ja lukumäärät otettaisiin

huomioon vastausten pisteiden painotuksessa 17 §:ssä säädetyn mukaisesti. Työpaikkajakson suorittamisella tarkoitettaisiin jakson suorittamisen päättymistä HOKS:issa suunnitellun mukaisesti vastaavalla tavalla kuin työpaikkakyselyn yhteydessä. Tieto työpaikkajakson suorittamisesta saataisiin eHOKS:iin kirjattujen tietojen perusteella.

Ehdotetun säännöksen mukaan kysely lähetettäisiin pykälässä tarkoitetun aikajakson eli kuukauden ensimmäisen päivän jälkeen. Opetushallitus lähettäisi palautekyselyn vastuulliselle työpaikkaohjaajalle heti edellä tarkoitetun jakson päätyttyä, käytännössä yleensä siis kuukauden ensimmäinen päivänä.

Voimassa olevaan säännökseen nähden työpaikkaohjaajakyselyn lähettämisen sykliä pidennettäisiin yhteen kertaan kuukaudessa nykyisestä kaksi kertaa kuukaudessa tapahtuvasta lähettamisestä. Pidentämällä lähetysväliä kuormitus vähenisi niillä työpaikoilla, jotka tekevät koulutuksen järjestäjien kanssa jatkuvampaa kouluttamisyhteistyötä, ja alueilla, joissa työpaikat tekevät yhteistyötä useamman koulutuksen järjestäjän kanssa. Niissä tilanteissa, joissa työpaikkajakso tulee suoritetuksi aivan kuukauden alussa, kyselyn lähettämisen ajankohta pitenisi nykyisestä. Tämä voisi vaikuttaa kyselyyn vastaamiseen niillä työpaikoilla, jotka kouluttavat epäsäännöllisemmin yksittäisiä opiskelijoita. Tavanomaisempaa kuitenkin on, että työpaikkajaksot päättyvät kuukauden loppupuolella.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin kyselyn vastausajasta. Ehdotetun säännöksen mukaan kyselyn vastausaika olisi 30 vuorokautta kyselyn lähettamisestä, kuitenkin enintään 60 vuorokautta 1 momentissa tarkoitetun aikajakson päättymisestä. Vastausaikaa koskeva sääntely olisi yhdenmukainen opiskelijapalautteen vastausaikaa koskevan ehdotetun 10 §:n 3 momentin säännöksen kanssa. Käytännössä palautekyselyn vastauslinkki lähetettäisiin vastuulliselle työpaikkaohjaajalle automaattisesti heti aikajakson päätyttyä, mutta yksittäistapauksissa esimerkiksi teknisistä syistä kysely voitaisiin lähettää myös tätä myöhemmin. Vastausaika olisi kuitenkin enintään 60 vuorokautta aikajakson päättymisestä. Tämä takaraja olisi tarpeellinen, koska huomattavan myöhään palautejakson päättymisen jälkeen saapuneita vastauksia ei enää käytännössä voitaisi ottaa huomioon kyseisen palautejakson rahoituksen perusteena. Yksittäistapauksissa palautekysely voisi siis jäädä kokonaan lähettämättä, jos esimerkiksi virheelliset yhteystiedot huomataan vasta 60 vuorokauden aikarajan jälkeen. Kyse ei kuitenkaan ole yksilön oikeudesta tai velvollisuudesta antaa palautetta, vaan rahoituksen perusteena käytettävän palautteen keräämisestä. Rahoituksen määräytymisen kannalta ei ole merkitystä sillä, että yksittäisellä työpaikkaohjaajalla ei ole ollut mahdollisuutta antaa palautetta, kunhan koulutuksen järjestäjän vastausosuus on kuitenkin riittävän korkea ylittääkseen täysimääräisen katokorjauksen rajan.

16 §. *Työelämäpalautteen väittämät ja pisteytys.*

Pykälässä säädettäisiin työelämäpalautteen väittämistä ja vastausten pisteytyksestä. Pykälä vastaisi voimassa olevan asetuksen 22 §:ää. Kuitenkin pykälän otsikossa käytettäisiin voimassa olevasta pykälästä poiketen termin kysymykset sijaan termiä väittämät, jota käytetään myös pykälän muissa osissa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin työpaikkakyselyn väittämistä.
Työpaikkakyselyn väittämät olisivat:

- 1) Yhteistyö oppilaitoksen kanssa on sujuvaa.
- 2) Oppilaitos tiedottaa hyvin ammatilliseen koulutukseen liittyvistä yhteistyön mahdollisuuksista.
- 3) Olemme tyytyväisiä oppilaitoksen tapaan hoitaa oppi- ja koulutussopimusten laadintaan liittyvät käytännön asiat.
- 4) Oppilaitos järjestää työelämässä oppimisen työpaikan tarpeet huomioiden.
- 5) Oppilaitos tarjoaa mahdollisuutta ennakoida työpaikkamme osaamisen kehittämistarpeita ja sen avulla kehittää toimintaamme.
- 6) Voisimme rekrytointitilanteessa palkata tästä oppilaitoksesta valmistuneita opiskelijoita.
- 7) Oppilaitoksella on kyky kehittää toimintaansa saamansa palautteen perusteella.
- 8) Voimme suositella oppi- tai koulutussopimusyhteistyötä oppilaitoksen kanssa.
- 9) Olemme tyytyväisiä oppilaitoksen toimintaan järjestää työelämässä oppimista.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin työpaikkaohjaajakyselyn väittämistä.
Työpaikkaohjaajakyselyn väittämät olisivat:

- 1) Yhteistyö oppilaitoksen kanssa oli sujuvaa.
- 2) Oppilaitos varmisti etukäteen opiskelijan riittävät valmiudet työelämässä oppimiseen.
- 3) Oppilaitos varmisti, että työtehtävät edistävät opiskelijan oppimista suunniteltujen tavoitteiden mukaisesti.
- 4) Oppilaitos varmisti, että työpaikkaohjaajilla tai mentorilla oli tiedossa opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS) kirjatut tavoitteet.
- 5) Oppilaitos tarjosi riittävästi tukea opiskelijan oppimisen ohjaamiseen.
- 6) Oppilaitos tarjosi riittävästi tukea opiskelijan osaamisen kehittymisen arvioimiseen ja palautteen antamiseen opiskelijalle.
- 7) Oppilaitoksella on kyky kehittää työelämässä oppimista saamansa palautteen perusteella.
- 8) Olen tyytyväinen oppilaitoksen toimintaan järjestää työelämässä oppimista.

Pykälän kolmannessa momentissa säädettäisiin väittämiin annettujen vastausten pisteytysasteikosta. Sen mukaan kyselyiden väittämiin annettujen vastausten pisteytysasteikko olisi:

- 5 pistettä täysin samaa mieltä
- 4 pistettä jokseenkin samaa mieltä
- 3 pistettä osin samaa osin eri mieltä
- 2 jokseenkin eri mieltä
- 1 täysin eri mieltä.

17 §. *Työelämäpalautteen painotus ja sen perusteella myönnettävän perusrahoituksen laskenta.*

Pykälässä säädettäisiin työelämäpalautekyselyiden vastausten painotuksesta ja rahoituksen myöntämisessä huomioon otettavien pisteiden laskennasta. Pykälä vastaisi muutoin voimassa olevaa 23 §:ää, mutta katokorjauksen kaavaan ja joihinkin termeihin esitetään muutoksia. Muutokset vastaisivat opiskelijapalautteeseen esitettäviä muutoksia 12 §:ssä.

Säännös vastaisi voimassa olevan asetuksen 23 §:ää, mutta 1 sekä 4 momentissa vaikuttavuusrahoitus-termi vaihdettaisiin perusrahoitukseksi ja 3 momentissa työpaikkaohjaajakyselyn täysimääräisen katokorjauksen alarajaa alennettaisiin 70 prosentista 60 prosenttiin. Samalla osittaisen katokorjauskertoimen kaavaa säädettäisiin niin, että se toimii muutetun alarajan kanssa. Muutos olisi tarpeen, koska nykyisin vastausosuus on huomattavasti annetun palautteen laatua eli vastauksien keskimääräistä pistemäärää merkittävämpi selittäjä koulutuksen järjestäjien välisiä painotettujen pisteiden eroja tarkasteltaessa.

Lisäksi osittaista katokorjausta yksinkertaistettaisiin poistamalla alle 20 prosentin vastausosuuksille määrätty korkeammista vastausosuuksista poikkeava katokorjauksen määrittely sekä pyöristettäisiin polynomifunktion voimassa oleva kerroin 2,04 kokonaisluvun tarkkuudelle. Yksinkertaistaminen tehtäisiin siksi, että näillä on ollut vain vähäinen merkitys rahoituksen kohdentumiseen.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, mikä osuus työelämäpalautteen perusteella myönnettävästä perusrahoituksesta myönnettäisiin työpaikkakyselyn perusteella ja mikä osuus työpaikkaohjaajakyselyn perusteella. Ehdotetun säännöksen mukaan työelämäpalautteen perusteella jaettavasta perusrahoituksesta 1/4 myönnettäisiin työpaikkakyselyn perusteella ja 3/4 työpaikkaohjaajakyselyn perusteella. Työpaikkaohjaajakyselyn painoarvo olisi suurempi, koska työpaikkaohjaajien ja koulutuksen järjestäjien välinen yhteistyö on tiiviimpää ja jatkuvampaa kuin työpaikkakyselyyn vastaavien työpaikan edustajien yhteistyö koulutuksen järjestäjän kanssa. Työpaikkaohjaajakyselystä saatavan palautteen merkitys koulutuksen laadun kehittämiseen olisi välittömämpää ja sen perusteella koulutuksen järjestäjät pystyisivät nopeastikin korjaamaan toiminnassaan mahdollisesti havaittuja puutteita. Lisäksi työpaikkaohjaajakyselyyn vastaajien lukumäärä olisi suurempi kuin työpaikkakyselyyn vastaajien. Yksi palautekyselyiden vastaus voi koskea useita työpaikkajaksoja ja toisaalta yksittäiset työpaikkajaksoet eroavat myös kestoltaan. Jotta vastausten painoarvot olisivat yhteismitalliset, vastausten pistemääriä ehdotetaan painotettavaksi työpaikkajaksojen keston perusteella. Voimassa olevaan säännökseen nähden termejä esitetään muutettavan siten, että vanhentuneen vaikuttavuusrahoitus-termin sijaan käytetään termiä perusrahoitus.

Ehdotetun 2 momentin mukaan kunkin vastauksen pistemäärä kerrotaisiin kyseisen vastauksen kohdejoukkona olevien työpaikkajaksojen kestolla päivinä. Työpaikkajakson kesto määriteltäisiin eHOKS:iin tallennettujen päivämäärätietojen perusteella.

Työpaikalla tapahtuva osaamisen hankkiminen voi olla myös osa-aikaista, jolloin opiskelija ei hanki osaamista työpaikalla kaikkina työpaikkajaksoon kuuluvina päivinä, vaan esimerkiksi vain kahtena päivänä viikossa. Myös osa-aikaisuus ehdotetaan huomioitavaksi vastausten pistemäärien painottamisessa. Ehdotetun säännöksen mukaan otettaisiin huomioon vain työpaikalla hankittavan osaamisen osuus säännönmukaisista opiskelupäivistä, jos opiskelijan henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa on sovittu, että opiskelija ei ole hankkimassa osaamista työpaikalla kaikkina osaamisen hankkimisjaksoon kuuluvina säännönmukaisina opiskelupäivinä.

Ehdotettu säännös vastaisi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 32 b §:n 2 momentin säännöstä, jossa säädetään osa-aikaisen opiskelijan opiskelijavuoteen kuuluvien päivien huomioon ottamisesta. Asetuksen pykälän 2 momentissa ehdotetaan lisäksi säädettäväksi, että työpaikalla hankittavan osaamisen osuutta määriteltäessä säännönmukaiseen opiskeluvuokkaan katsottaisiin kuuluvaksi viisi opiskelupäivää. Tämä säännös vastaisi asetuksen 1 §:n 2 momentin säännöstä osa-aikaisen opiskelijan opiskelijavuoteen kuuluvien päivien huomioon ottamisesta. Esimerkiksi jos opiskelija olisi työpaikalla tapahtuvassa koulutuksessa kahtena päivänä viikossa, otettaisiin palautekyselyn vastauksen pistemäärän painottamisessa huomioon 2/5 kyseisen työpaikkajakson kestosta päivinä.

Lisäksi ehdotetun momentin mukaan, jos kyseessä olisi yrittäjälle omassa yrityksessään järjestettävä oppisopimuskoulutus, työpaikkaohjaajakyselyn vastauksen pistemäärä kerrottuna luvulla 9/8 otettaisiin lisäksi huomioon työpaikkakyselyn pistemäärässä. Näin toimittaisiin siksi, ettei tällöin työpaikkakyselyn palautetta kerättäisi lainkaan. Jotta pistemäärä olisi vertailukelpoinen eri väittämämäärän sisältävien kyselyiden kesken, työpaikkaohjaajakyselyn pistemäärää täytyisi kertoa luvulla 9/8.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin työpaikkaohjaajakyselyn järjestäjäkohtaisen vastausosuuden ja sen perusteella laskettavan katokorjauskertoimen laskemisesta. Ehdotetun säännöksen mukaan työpaikkaohjaajakyselylle laskettaisiin kyselyn kohdejoukkona olleiden työpaikkajaksojen päivien yhteismäärän ja saatujen vastausten kattamien työpaikkajaksojen päivien yhteismäärän perusteella järjestäjäkohtainen vastausosuus, joka olisi saatujen vastausten kattamien työpaikkajaksojen päivien yhteismäärä jaettuna kyselyn kohdejoukkona olleiden työpaikkajaksojen päivien yhteismäärällä. Tätä vastausosuutta painotettaisiin katokorjauskertoimella vastaavasti kuten opiskelijapalautteessa. Katokorjauskerroin ehdotetaan määriteltäväksi vastaavasti kuin opiskelijapalautteen asetuksen 12 §:n 2 momentissa säädetty katokorjauskerroin. Koulutuksen järjestäjän työpaikkaohjaajakyselyn vastausten 2 momentissa säädetyllä tavalla määriteltujen pisteiden yhteismäärä kerrotaisiin järjestäjäkohtaisella katokorjauskertoimella, jolloin saataisiin painotettujen pisteiden määrä.

Voimassa olevaan säännökseen nähden työpaikkaohjaajakyselyn katokorjausta muutettaisiin vastaavalla tavalla ja samalla perusteella kuin opiskelijapalautteessa. Täysimääräisen katokorjauksen alarajaa alennettaisiin 70 prosentista 60 prosenttiin vastaamaan paremmin vakiintunutta vastausosuuksien tasoa siten, että katokorjaus olisi riittävän suuri. Samalla osittaisen katokorjauskertoimen kaavaa muutettaisiin niin, että se toimii muutetun alarajan kanssa. Osittaista katokorjausta myös yksinkertaistettaisiin voimassa olevaan säännökseen nähden poistamalla alle 20 prosentin vastausosuuksille määrätty korkeammista vastausosuuksista poikkeava katokorjauksen määrittely sekä pyöristettäisiin polynomifunktion voimassa oleva kerroin 2,04 kokonaisluvun tarkkuudelle.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin rahoituksen perusteena huomioon otettavien pisteiden määrästä. Ehdotetun säännöksen mukaan työpaikkakyselyn ja työpaikkaohjaajakyselyn perusteella myönnettävän perusrahoituksen perusteena olisi kyseisen kyselyn vastausten painotettujen pisteiden yhteenlaskettu määrä. Työpaikkakyselyssä painotettu pistemäärä saataisiin suoraan painottamalla

vastauksia 2 momentissa säädetyllä tavalla työpaikkajaksojen keston perusteella. Työpaikkaohjaajakyselyssä painotettu pistemäärä saataisiin painottamalla vastauksia sekä työpaikkajaksojen keston perusteella että katokorjauskertoimella.

4 Esityksen vaikutukset

Esityksellä ei arvioida olevan kunta- tai valtiontaloudellisia vaikutuksia muutoin kuin ammatillisen koulutuksen valtionosuusrahoituksen määrään niille kunnille, jotka toimivat ammatillisen koulutuksen järjestäjinä. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamisen kokonaisvaikutuksia on arvioitu laajasti ammatillisen koulutuksen uudistamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 161/2024 vp). Kokonaisvaikutusten osalta viitataan hallituksen esitykseen.

Alla olevassa taulukossa 1 on arvioitu ammatillisen koulutuksen laskennallisen suoriteperusteisen rahoituksen kohdentumista maksuttomien ja ei maksuttomien ikäryhmille vuosina 2024, 2025 ja 2026. Vuoden 2026 ammatillisen koulutuksen rahoitus muodostuu laskennallisesta perusrahoituksesta, jota 98,3 % ja harkinnanvaraisesta rahoituksesta, jota loput 1,7 %. Vuoden 2026 laskennallinen rahoitus jaetaan kokonaan suoriteperusteisena rahoituksena. Vuosina 2024 ja 2025 rahoitus muodostui strategiarahoituksesta, laskennallisesta suoriteperusteisesta rahoituksesta sekä harkinnanvaraisena korotuksena jaetusta laskennallisen rahoituksen osuudesta. Vuonna 2025 suoriteperusteisen rahoituksen osuus oli 99,2 %. Vuonna 2024 suoriteperusteisen rahoituksen osuus oli 98,5 %.

Ikäryhmittäin arvioita ja vertailua eri vuosien rahoituksen kohdentumisesta voidaan tehdä ainoastaan suoriteperusteisen rahoituksen osalta, käyttäen toteutuneiden suoritteiden ikäryhmittäistä jakaumaa. Koska rahoitus on koulutuksen järjestäjille yleiskatteellista, ei suoriteperusteisenkaan rahoituksen osalta tarkemmin tiedetä, kuinka paljon kunkin koulutuksen järjestäjän rahoituksesta kohdentuu millekin kohderyhmälle. Vuoden 2026 rahoitus kohdentuu koulutuksen järjestäjille ajanjakson 1.7.2023-30.6.2025 (palautteissa 1.7.2024-30.6.2025) suoritteiden perusteella. Suoritetiedot eivät ole vielä lopullisia vahvistettuja vuoden 2026 rahoituksessa käytettäviä tietoja, mutta kuvaavat melko luotettavasti sitä, miten rahoituksen perusteena olevat suoritteet tulevat kohdentumaan maksuttomien ja ei maksuttomien ikäryhmille. Vuosien 2024 ja 2025 koulutuksen järjestäjille kohdennettu opiskelijavuosirahoitus (n. 70 % laskennallisesta rahoituksesta) perustui ministeriön päättämiin tavoitteellisiin opiskelijavuosiin. Vuosien 2024 ja 2025 osalta maksuttomien ja ei maksuttomien ikäryhmäosuuksia laskettaessa on otettu huomioon vuosien 2024 ja 2025 rahoituksessa käytettyjen toteutuneiden suoritteiden (vuosilta 2022 ja 2023) ikäjakauma sekä opiskelijavuosirahoituksen (n. 70 %) osalta ministeriön tavoitteellisten opiskelijavuosien kohdennus järjestäjille. Tällä huomioidaan esim. vuoden 2025 osalta sitä, että tavoitteellisia opiskelijavuosia kohdennettiin järjestäjälle sitä enemmän mitä enemmän sillä oli ilman pohjakoulutusta olevia opiskelijoita, joita juuri kaikki maksuttoman koulutuksen opiskelijat ovat. Taulukon alla on kuvattu tarkemmin prosenttijakaumien laskennassa käytetyt tiedot.

	2024		2025		2026	
	milj. €	%	milj. €	%	milj. €	%
Alle 21 v	1 021,5	47,9 %	1 018,9	49,7 %	1 068,6	51,5 %

Yli 20 v	1 109,3	52,1 %	1 031,9	50,3 %	1 006,0	48,5 %
Yhteensä	2 130,7	100,0 %	2 050,7	100,0 %	2 074,6	100,0 %

Taulukko 1: Laskennallisen suoriteperusteisen rahoituksen kohdentumista maksuttomien ja ei maksuttomien ikäryhmille vuosina 2024, 2025, ja 2026.

5 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä yhteistyössä Opetushallituksen kanssa.

Opiskelijapalautekyselyn väittämien valmistelussa Opetushallitus on hyödyntänyt koulutuksen järjestäjien edustajista muodostettua opiskelijapalautekysymysten valmisteluryhmää. Valmistelun aikana Opetushallitus pyysi kysymysten sisällöstä lausunnot koulutuksen järjestäjiltä. Saatujen lausuntojen pohjalta kysymysten sisältöjä kehitettiin eteenpäin.

Asetus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastusyksikössä. Asetus on käsitelty kunnallishallinnon ja –talouden neuvottelukunnassa 16.9.2025. Asetus on käsitelty valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnassa 25.9.2025.

6 Lausuntopalaute

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyysi 15.4.2025 päivätyllä pyynnöllä lausuntoa keskeisiltä sidosryhmiltä. Lausuntoja tuli 49 kappaletta, joista neljässä todettiin, ettei lausuttavaa ole.

Valtaosassa lausuntoja asetusehdotuksessa tehtäviä muutoksia pääasiallisesti kannatettiin ja pidettiin oikeasuuntaisena. Useat lausunnonantajat kuitenkin toivat esille, että ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä pysyy edelleen hankalasti ymmärrettävänä ja rahoituksen ennakointi on koulutuksen järjestäjille hankalaa. Useassa lausunnossa kaivattiin simulointimallia, joka konkretisoisi rahoituksen jakautumista koulutuksen järjestäjille. Jotkut lausunnonantajat myös totesivat, että asetuksen sisältöjä oli vaikea arvioida, koska lausunnon antamishetkellä tiedossa ei ollut minkälaisiksi kokonaisuuksiksi järjestämislupien opiskelijavuosien enimmäismäärät muodostuvat. Useat lausunnonantajat katsoivat, että ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskennallisten perusteiden ohjausvaikutusta tulee seurata ja tarvittaessa tehdä muutoksia siihen. Useissa lausunnoissa kävi ilmi huoli siitä huomioiko rahoitusmalli ja laskentaperusteet riittävän hyvin ilman toisen asteen tutkintoa olevia aikuisia. Lisäksi huolta herätti työikäisten ja alanvaihtajien kouluttamisen rahoitus.

Lausuntokierroksen jälkeen Vipusessa on julkaistu raportti uusimmilla suoritetiedoilla, sisältäen kuulemisessa käytetyt enimmäismäärätiedot, jonka perustella koulutuksen järjestäjät voivat hyvin ennakoida tulevaa rahoitustaan. Raportti löytyy osoitteesta <https://vipunen.fi/fi-ammattillinen/Sivut/Rahoitusperuste--ja-kustannustiedot.aspx> (alustava koontiraportti).

Uutta opiskelijavuoden määritelmää kannatettiin yleisesti. Yhtäläistä kuukauden mittaista loma-aikaa pidettiin useissa lausunnoissa perusteltuna. Yksittäisissä

lausunnoissa loma-aika nähtiin ongelmallisena osa-aikaisten ja työn ohessa opiskelevien näkökulmasta. Yksittäisissä lausunnoissa loma-aika nähtiin myös ongelmallisena niiden kannalta, jotka kesäloman ajaksi siirtyvät oppisopimusopiskelijoiksi, sekä yrittäjien näkökulmasta, jotka yritystoimintansa ohessa opiskelevat.

Lähtötason painokertoimen käyttöönottoa pidettiin useissa lausunnoissa hyvänä, mutta sen toimivuutta ja kertoimien tasoa pitäisi seurata ja tarvittaessa muuttaa. Usea lausunnonantaja ehdotti pohjakoulutettujen kerrointen nostamista. Arvosanatietoihin perustuvaa 'Ei tietoa'-kertoimen kerroin ehdotettiin nostettavan yhdestä kahteen. Lausuntopalautteen perusteella päätettiin nostaa 'Ei tietoa'-kerroin yhdestä kahteen. Muutos on perusteltu, sillä todennäköisesti kategoriaan kuuluu vieraskielisiä maahanmuuttotautaisia henkilöitä, jolloin lähtötaso voi tällä perusteella olla alempi. Lähtötasokertoimen toimivuutta tullaan seuraamaan.

Siirtymistä viidestä kustannuskorista seitsemään kustannuskoriin pidettiin lausuntopalautteen perusteella kannatettavana. Lausuntopalautteen perusteella kustannusryhmäratkaisua on kuitenkin jatkossakin tarkasteltava kriittisesti ja pystyttävä tekemään mahdolliset korjaustoimenpiteet tarpeen vaatiessa. Myös kustannuskertoimien tason seuraaminen nähtiin tarpeellisenä. Lausunnoissa ehdotettiin muun muassa alimpien painokertoimien tarkistamista, kustannusryhmien uudelleen arviointia tutkintokohtaisesti sekä erityisen tuen ja alueellisten tarpeiden parempaa huomioimista.

Kustannuskoreihin ei päätetty tehdä muutoksia lausuntopalautteen perusteella. Yksittäisen tutkinnon tai tutkintojen siirto toiseen kustannusryhmää ei ole perusteltua, koska kustannusryhmät määräytyvät uusimpien käytettävissä olevien toteutuneiden keskimääräisten kustannusten mukaisesti vuodelta 2023. Erityisesti ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa kustannusryhmän sijoittumisen merkitys on vähäinen, koska tämän rahoitusosion tuottama osuus kustannusten kattamisesta on noin kuusi prosenttia. Laskennallisesti lähtötason mukainen rahoitus ja suoritus- ja vaikuttavuusrahoitus kattavat yhteensä noin 88 prosenttia kustannuksista ja opiskelijamaksut kuusi prosenttia.

Useat lausuntotahot puolsivat 5 §:n esitystä korotuskertoimista tai pitivät sitä oikeansuuntaisena. Huolia ja kehitysehdotuksia esitettiin erityisesti vaativan erityisen tuen, majoituksen ja vankilaopetuksen rahoituksesta. Useat lausunnonantajat pitivät esitettyjä vaativan erityisen tuen korotuskertoimia riittämättöminä. Useat koulutuksenjärjestäjät ehdottivat korotuskertoimien asettamista vuoden 2025 kustannustasoon sekä vaativan erityisen tuen ja alueellisten muun muassa etäisyyksistä ja pienistä ryhmistä johtuvien tarpeiden parempaa huomioimista. Lausuntopalautteen perusteella päätettiin laskea korotuskertoimet vuoden 2025 kustannustason mukaisesti.

Osa lausujista pitää huonona, että ammatillisen tai korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden suorittamista tutkinnoista ei saa rahoitusta. Huomiota kiinnitetään myös toisen asteen koulutuksen suorittaneiden tasavertaiseen asemaan riippuen, onko henkilö suorittanut ammatillisen tutkinnon vai ylioppilastutkinnon. Toisaalta lausunnoissa myös pidettiin hyvänä, ettei erityisesti ylioppilastutkinnon suorittaneita huomioida aiemmin tutkinnon suorittaneina. Osa lausujista pitää tutkintojen painotusta liian pienenä suhteessa tutkinnon osien painotukseen. Toisaalta painotuksen katsotaan suosivan edelleen liikaa kokonaisia tutkintoja.

Lausuntopalautteessa ehdotettiin, että myös ennen koulutusta työllisinä olleista saisi rahoitusta, jos heiltä puuttuu aikaisempi ammatillinen tai sitä korkeampi tutkinto. Muunneltu ehdotus edelliseen oli, että ennen koulutusta työllisinä olleista saisi rahoitusta korkeakouluun siirtymisestä, vaikkei työllistymisestä saisikaan. Ehdotettiin myös, että ammatti- ja erikoisammattitutkinnot pitäisi rinnastaa korkeakouluun siirtymiseen jatko-opiskelussa, mikä sekin nostaa koulutustasoa. Lisäksi ehdotettiin, että ennen koulutusta oleva työllisyysstatus tulisi tarkistaa lähempänä koulutuksen alkamisajankohtaa, ei edellisen vuoden lopussa.

Opiskelija- ja työelämäpalautteeseen ehdotettuja muutoksia kannatettiin yleisesti. Täyden katokorjauksen alarajan muuttamista sekä työpaikkaohjaajakyselyn niputusjakson pidentämistä kannatettiin. Kokonaisuus pysyy lausunnon jättäneiden mielestä kuitenkin edelleen monimutkaisena. Järjestelmää pidettiin raskaana ja monimutkaisena toteuttaa. Myös mataliin vastausosuuksiin kiinnitettiin huomiota. Osa lausujista piti palautetta tärkeänä, mutta rahoituksen perusteeksi sopimattomana tai sen painoarvoa rahoituksessa liian suurena. *Kuntaliiton* mukaan opiskelijapalautetta ja sen perusteella tehtäviä kehittämistoimenpiteitä voitaisiin sen sijaan käsitellä esimerkiksi toiminnanohjauksen kokeilun mukaisissa opetus- ja kulttuuriministeriön ja koulutuksen järjestäjän välisissä neuvotteluissa.

Valtiovarainministeriö totesi lausunnossaan, että ehdotettua ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän kokonaisuutta tulee arvioida laajemmin ja erityisesti nuorten ammatilliseen koulutukseen kohdentuvan rahoituksen näkökulmasta. Valtiovarainministeriö totesi lausunnossaan, että mikäli myös opetus- ja kulttuuriministeriön tarkemmassa kokonaistarkastelussa todetaan, että asetusluonnoksen painokertoimet olisi johtamassa nuorten ammatilliseen koulutukseen kohdentuvan rahoituksen alentumiseen, niin asetusluonnoksen yksityiskohtia on tarpeen muokata.

Uusimpien laskelmien pohjalta alle 21-vuotiaille (maksuton koulutus) kohdistuu noin 51,5 prosenttia rahoituksesta ja yli 20-vuotiaille noin 48,5 prosenttia rahoituksesta, jolloin maksuttomaan koulutukseen kohdistuu hieman enemmän rahoitusta kuin nykyisessä rahoitusmallissa. Taulukko on lisätty kappaleeseen 4 Esityksen vaikutukset. Maksuttoman koulutuksen rahoituksen perusteena olevien opiskelijavuosien määriä ei rajoiteta toisin kuin maksullisessa koulutuksessa, mikä mahdollistaa täysimääräisen rahoituksen saamisen toteuman mukaisesti.

7 Voimaantulo

Uusi opetus- ja kulttuuriministeriön asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2026. Asetusta sovelletaan ensimmäisen kerran myönnettäessä varainhoitovuoden 2026 rahoitusta. Opiskelijapalautetta ja työelämäpalautetta koskevia säännöksiä sovellettaisiin ensimmäisen kerran vuoden 2027 rahoitukseen.

Asetuksella kumotaan ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista annettu opetus- ja kulttuuriministeriön asetus (1244/2020).

